

# Jaarverslag Nederlandse Politie 2002

*tevens Periodeverslag Nederlandse Politie 1999-2002*





## Voorwoord

Dit is het jaarverslag van de Nederlandse politie over het jaar 2002. Met dit jaarverslag sluit de Nederlandse politie een belangrijke periode af. De afgelopen vier jaar gaf het Beleidsplan Nederlandse Politie 1999-2002 vorm aan de landelijke sturing van de politie. Met dit beleidsplan werd de Nederlandse politie voor de eerste keer landelijk voor een meerjarige periode op hoofdlijnen aangestuurd. Met dit jaarverslag wordt daarom niet alleen het beleidsjaar 2002, maar ook de beleidsperiode 1999-2002 afgerond.

Door het Beleidsplan Nederlandse Politie is in de afgelopen vier jaar veel vooruitgang geboekt en ervaring opgedaan met de landelijke sturing van de regionale politiekorpsen. Dit heeft ook tot nieuwe inzichten geleid. Onder andere dat het sturen van de politie op te bereiken *effecten*, zoals het Beleidsplan Nederlandse Politie deed, nauwelijks haalbaar is. Veel van de beoogde effecten kan de politie immers niet bereiken zonder de medewerking van anderen. Verder kunnen veel effecten waarop werd gestuurd moeilijk of slechts op termijn aangetoond worden en was de informatie die daarvoor nodig was in veel gevallen niet adequaat.

Deze lessen zijn verwerkt in het veiligheidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving', dat eind 2002 is opgesteld. In dit veiligheidsprogramma is een nieuwe manier om de Nederlandse politie te sturen aangekondigd. In dat kader hebben wij op 15 februari 2003, samen met de korpsbeheerders van de politiekorpsen, het Landelijk Kader Nederlandse Politie 2003-2006 ondertekend. Dit landelijke convenant bevat concrete, meetbare *resultaatafspraken* voor de komende vier jaar. In 2003 zal met iedere korpsbeheerder een regionaal convenant worden gesloten, waarin de landelijke afspraken een regionale vertaling krijgen.

Met deze landelijke en regionale convenanten wordt tegemoetgekomen aan de bezwaren die de afgelopen vier jaren van verschillende kanten zijn geuit tegen de manier waarop de Nederlandse politie wordt gestuurd. Voor de komende vier jaar is, door nieuwe afspraken, sprake van *concrete* doelstellingen voor de politie die verwezenlijkt kunnen worden met *eigenstandige* resultaten. Bij het maken van de afspraken zijn heldere indicatoren vastgesteld met bruikbare informatiebronnen, waardoor de bereikte resultaten, ook tussentijds, goed gevolgd kunnen worden.

Ondanks de soms ingrijpende gebeurtenissen en ontwikkelingen in 2002 heeft de politie ook het afgelopen jaar met volledige inzet gewerkt aan het bereiken van haar doelstellingen. Daarbij heeft de politie zich gericht op de doelstellingen van het Beleidsplan Nederlandse Politie én op de nieuwe doelstellingen uit het Landelijk Kader Nederlandse Politie. Nu al laten de resultaten op de indicatoren uit dit landelijke convenant een positieve ontwikkeling zien.

Veiligheid heeft voor het nieuwe kabinet een onverminderd hoge prioriteit. Ook onveranderd is dat de politie een belangrijke bijdrage kan leveren aan de veiligheid in Nederland. De politie kan dit echter niet alleen. Hiervoor zijn ook bijdragen van de andere partners in de veiligheidsketen noodzakelijk, evenals van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Daarom richt de aandacht van het kabinet zich de komende jaren op versterking van de gehele veiligheidsketen. Door de afspraken die hierover gemaakt worden met de diverse ketenpartners, hebben wij het volste vertrouwen dat de politie in de komende jaren haar doelstellingen zal behalen en zo een belangrijke bijdrage kan leveren aan een veiliger samenleving.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties  
**J.W. Remkes**

De minister van Justitie  
**J.P.H. Donner**

#### uitgave

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties  
Directie Politie  
Postbus 20011  
2500 EA Den Haag

#### productiebegeleiding

Directie Voorlichting en Communicatie

#### vormgeving

*Wilmar Grossouw*, buro Van Erkelens, Den Haag

#### druk

Artoos, Rijswijk

#### foto's

*Fons Sluiter*, Politie in Beeld, Huissen  
*Harro Meijnen*, APB, Den Haag  
Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)

#### servicevoorlichting

T (070) 426 60 38  
E [info@minbzk.nl](mailto:info@minbzk.nl)  
I [www.minbzk.nl](http://www.minbzk.nl)

september 2002

VM50/23646

6	<b>1</b>	<b>Inleiding</b>	33	4.2	Politieonderwijs
7	1.1	Sturen op effecten of op resultaten?	33	4.3	Loopbaanbeleid
9	1.2	Leeswijzer	34	4.4	Arbeidsvoorwaarden
10	<b>2</b>	<b>Beleidsthema's</b>	34	4.5	Diversiteit
11	2.1	Jeugdcriminaliteit	35	4.6	Regeling geweldsbeheersing politie (waaronder schietvaardigheid)
13	2.2	Geweldscriminaliteit	36	4.7	Ziekteverzuim
15	2.3	Zware en georganiseerde criminaliteit	36	4.8	Vrijwillige politie
15	2.3.1	Specifieke delictsvormen	38	<b>5</b>	<b>Financiën</b>
17	2.4	Verkeersveiligheid	39	5.1	Algemeen beeld
18	2.5	Milieu	39	5.2	Staat van baten en lasten 2002
19	2.6	Politiële Vreemdelingenzorg	40	5.2.1	Ontwikkeling van baten en lasten 1998 - 2002
20	<b>3</b>	<b>Beheersmatige randvoorwaarden</b>	41	5.3	Balans van de regionale politiekorpsen, het KLPD en de bovenregionale voorzieningen
21	3.1	Slachtofferzorg	42	5.3.1	Vaste activa
22	3.2	Bovenregionale samenwerking	43	5.3.2	Eigen vermogen
22	3.2.1	Kwaliteit en organisatie van de recherchefunctie	43	5.3.3	Voorzieningen
23	3.3	Internationale rechtshulpverzoeken (in strafzaken)	43	5.3.4	Kortlopende schulden
24	3.4	Internationale politiesamenwerking	44	5.4	Kasstroomoverzicht
24	3.4.1	Politiesamenwerking in de Europese Unie	45	5.5	Financiën 1999-2002 (waaronder het bekostigingsstelsel)
25	3.4.2	Samenwerking met landen in Midden- en Oost-Europa	46	<b>6</b>	<b>Politieprestaties en veiligheid</b>
25	3.4.3	Nederlandse Antillen en Aruba	47	6.1	De veiligheidsontwikkeling in Nederland
25	3.4.4	Verbetering van de coördinatie van activiteiten	48	6.2	Resultaatafspraken
26	3.5	Verbetering in organisatie en bedrijfsvoering	48	6.3	Resultaten van de politie-activiteiten in 2002
26	3.5.1	Een heldere verdeling van verantwoordelijkheden	49	6.3.1	Toename van het aantal zaken 'met een bekende dader'
26	3.5.2	Een beter gebruik van de beleid- en beheercyclus	49	6.3.2	Toename van uit staandehoudingen voortgekomen boetes en transacties
26	3.5.3	Randvoorwaarden voor een moderne politieorganisatie	49	6.3.3	Verbetering van de beschikbaarheid
28	3.6	Informatie- en communicatietechnologie (ICT)	50	6.3.4	Verbetering van de tevredenheid over het contact met de politie
28	3.6.1	Algemene toepassing van ICT binnen de Nederlandse politie	50	6.3.5	Terugdringing van het ziekteverzuim
29	3.6.2	Multidisciplinaire ICT-projecten	50		
30	<b>4</b>	<b>Personeel</b>	53		<b>Gebruikte afkortingen</b>
31	4.1	Werving en selectie			
31	4.1.1	Personele sterkte			



Na de jaarverslagen 2000 en 2001 is dit het derde landelijke jaarverslag in de historie van de politie. Dit *Jaarverslag Nederlandse Politie (JNP) 2002* blikt terug op de voortgang die het afgelopen jaar is geboekt op basis van de doelstellingen van het *Beleidsplan Nederlandse Politie (BNP) 1999-2002*. Het in december 1998 verschenen BNP was bedoeld om een meerjarige kaderstelling van de politie op landelijk niveau te bieden; een duidelijke stap om de veiligheid te vergroten en de criminaliteit terug te dringen.<sup>1</sup> De landelijke beleidsthema's en de beheersmatige randvoorwaarden uit het BNP zijn vanaf 2000 jaarlijks voor het eerstkomende jaar concreet uitgewerkt in een *Landelijke Politiebrieven (LPB)*. Zo ook voor het jaar 2002. Het BNP en de daarvan afgeleide LPB 2002 vormden, samen met andere documenten, het landelijke kader voor het regionale politiebeleid in 2002.

<sup>1</sup> Beleidsplan Nederlandse Politie 1999-2002 (1998), voorwoord.

# Inleiding

In 2002 werd echter niet alleen een beleidsjaar afgesloten, maar de hele beleidsperiode 1999-2002: de looptijd van het BNP. Om die reden wordt in dit JNP niet alleen teruggeblikt op het beleidsjaar 2002, maar op de hele beleidsperiode 1999-2002. Bij de in het BNP verwoorde doelstellingen moet steeds beseft worden dat de politie niet als enige verantwoordelijk is voor (de ontwikkeling van) de veiligheid in Nederland. Hoewel de politie één van de belangrijkste actoren is waar het de veiligheid in ons land betreft, zijn er meestal meerdere schakels in de veiligheidsketen die een rol spelen.<sup>2</sup> Bovendien heeft een aantal incidenten, waaronder de aanslagen in de Verenigde Staten in september 2001 en de moord op Pim Fortuyn in mei 2002, voor de politie een aantal accentverschuivingen met zich meegebracht die er toe geleid hebben dat de doelstellingen uit het BNP onder druk kwamen te staan.

## 1.1 Sturen op effecten of op resultaten?

Het BNP was in 1999 het begin van de beleids- en beheerscyclus van Rijk en politiekorpsen. Het BNP vroeg op regionaal niveau aandacht voor op rijksniveau vastgestelde beleidsthema's. In het BNP (en de jaarlijkse LPB's) werden de landelijke beleids- en beheersmatige randvoorwaarden vastgesteld die, vertaald naar de regionale situatie, in de beleidsplannen van de regionale politiekorpsen moesten worden opgenomen. In de LPB's werden de beleidsthema's vervolgens vertaald in indicatoren om de prestaties van de politie en de (maatschappelijke) effecten te meten. Op die manier werden de resultaten van de politiekorpsen inzichtelijk en vergelijkbaar gemaakt.

In de beleid- en beheerscyclus moesten de politiekorpsen een analyse maken van de regionale problemen rond de

beleidsthema's. Op basis van deze analyse beschreven ze jaarlijks welke activiteiten werden ondernomen om de gestelde doelen te bereiken en hoe medewerkers en middelen daarbij werden ingezet.

Om de prestaties van de politie eenduidig in beeld te brengen is in samenspraak met de politiekorpsen, het *Informatiemodel Nederlandse Politie* (INP) ontwikkeld. Op basis van het INP zijn landelijke indicatoren voor de beleid- en beheerscyclus ontwikkeld die de beleidsthema's verder operationaliseren. De politiekorpsen is gevraagd in hun beleidsplanning en beleidsverantwoording, per landelijk beleidsthema, inzicht te geven in de voorgenomen inzet en de daadwerkelijk gerealiseerde inzet. Voor het verschijnen van de LPB heeft in het jaarlijkse

<sup>2</sup> Beleidsplan Nederlandse Politie 1999-2002 (1998), hoofdstuk 1.

afstemmingsoverleg tussen de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en van Justitie, het Openbaar Ministerie en de korpsbeheerders overleg plaatsgevonden over de actualisatie van de beleidsthema's.

In de afgelopen periode hebben alle politiekorpsen ook het op het INP gebaseerde managementinformatiesysteem *GIDS* (Geïntegreerde interactieve databank voor strategische bedrijfsinformatie) geïmplementeerd. Hiermee kan de voortgang op de beleidsthema's op een transparante wijze worden gevolgd.

De werking van deze cyclus vertoonde echter nog wat onvolkomenheden. Dit werd recent (2003) ook door de Algemene Rekenkamer geconstateerd.<sup>3</sup> Het bleek vooral moeilijk om de prestaties van de politie, de ingezette middelen, de bereikte resultaten en de mate van realisatie van de beleidsthema's voldoende inzichtelijk te maken. Ook enkele instrumenten zoals het INP bleken niet goed genoeg te werken. De Algemene Rekenkamer vond de informatievoorziening aan de minister van BZK over de taakuitvoering van de politiekorpsen, onder andere door middel van de beleidsplannen en de jaarverslagen, niet toereikend om de realisatie van onder andere de landelijke beleidsthema's te volgen.

Uit de terugblik in dit jaarverslag op de periode 1999-2002 blijkt dat op een aantal beleidsterreinen een goede voortgang is geboekt. In deze periode is door de korpsen intensief aandacht besteed aan de landelijke beleid-

beheerthema's. Maar op te veel terreinen blijkt de vertaling van beleidsontwikkeling en politie-activiteiten in daadwerkelijke resultaten onvoldoende te zijn geweest. In het jaar 2002<sup>4</sup> is door de politiekorpsen meer ingezet op repressie en productie. De ervaringen uit de praktijk, de constatering van de Algemene Rekenkamer en de conclusies van een evaluatieonderzoek uit 2002\* hebben er toe geleid dat in 2003 een nieuwe – door alle ketenpartners onderschreven – weg is ingeslagen.

Op 15 februari 2003 sloten de ministers van BZK en van Justitie, de korpsbeheerders van de vijftientig regionale politiekorpsen en van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) en de voorzitter van het College van Bestuur van het Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie, Politie onderwijs- en kenniscentrum (LSOP) een convenant: het *Landelijk Kader Nederlandse Politie (LKNP) 2003-2006*. Dit document vloeiende voort uit het op 16 oktober 2002 door de ministers van BZK en van Justitie en de staatssecretaris van BZK aan de Tweede Kamer aangeboden veiligheidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving'. De onderwerpen in dit veiligheidsprogramma die specifiek op de politie waren gericht, kunnen worden gezien als de 'nieuwe' landelijke beleidsthema's voor de politie.<sup>5</sup> Het LKNP neemt daarmee voor de komende jaren de functie van het BNP en de daarvan afgeleide LPB's over. Landelijk geldt het LKNP dan ook als hét richtinggevende beleidsdocument voor de Nederlandse politie voor de beleidsperiode 2003-2006. Het LKNP is ook de basis voor de *regionale convenanten*

die naar verwachting in de loop van 2003 worden afgesloten tussen de beide ministers en ieder van de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen en het KLPD en de voorzitter van het College van Bestuur van het LSOP.<sup>6</sup> Alle afspraken in het LKNP over resultaten voor het jaar 2006 zijn vertaald naar de regionale situatie en verder uitgewerkt en opgenomen in alle regionale convenanten. Indien in 2006 de afspraken uit alle regionale convenanten gerealiseerd, daarmee worden ook alle afspraken uit het LKNP gerealiseerd.

Aan de (landelijke en regionale) resultaatafspraken zijn indicatoren gekoppeld. Deze indicatoren zijn op basis van een aantal uitgangspunten vastgesteld. Ten eerste is het aantal indicatoren bewust beperkt gehouden. Ten tweede moeten de korpsen door hun prestaties de indicatoren (direct) kunnen beïnvloeden. Ten derde moet er voor de indicatoren eenduidige informatie beschikbaar zijn. Op basis hiervan zijn de indicatoren met bijbehorende bronnen bepaald en zijn basiswaarden (over 2002) en streefwaarden (voor 2006) vastgesteld.

Door op deze wijze te sturen worden de prestaties van de politie vanaf 2002 inzichtelijker, beter te volgen en beter te beoordelen. Een verandering van de sturing leidt echter niet automatisch tot betere prestaties. Om daadwerkelijk een bijdrage te leveren aan de aanpak van criminaliteit is méér nodig. Het Rijk zal de beleidmatige randvoorwaarden moeten invullen en de korpsen zullen moeten zorgdragen voor een doorvertaling van de

3 'Zicht op taakuitvoering politie', Algemene Rekenkamer (2003).

4 'Vooruitgang of regendans? – Evaluatie Beleids- en Beheerscyclus Politie' door prof. dr. In 't Veld (2002).

5 Veiligheidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving' (2002), pagina's 29 en 83.

6 Veiligheidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving' (2002), pagina's 29, 64 en 83.



resultaatafspraken naar de werkvloer. Ook de informatiehuishouding van de politiekorpsen zal aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen om tot een eenduidig inzicht in de door de politie geleverde prestaties te komen. Bij het doorvertalen van de resultaatafspraken naar de werkvloer is het cruciaal dat de werkwijze goed wordt ingebed in de politieorganisatie. Op deze manier moet de politie haar bijdrage kunnen leveren aan het veiliger maken van Nederland.

## 1.2 Leeswijzer<sup>7</sup>

De opzet, inhoud en volgorde van dit jaarverslag lijkt veel op die van het BNP en de LPB. Er wordt steeds een ‘dubbele terugblik’ gegeven: op de beleidsperiode 1999-2002 in zijn geheel en op het beleidsjaar 2002.

In hoofdstuk 2 worden de beleidsthema’s uit het BNP behandeld: de door de politie verrichtte activiteiten en behaalde resultaten. In hoofdstuk 3 komen de beheersmatige randvoorwaarden aan de orde. Hoofdstuk 4 gaat over personele zaken en hoofdstuk 5 over de algemene financiën. In hoofdstuk 6 komt de relatie tussen de politieprestaties en de veiligheid aan bod, waaronder de resultaten die in 2002 al zijn behaald in het kader van het LKNP. Voor een meer uitgebreide beschouwing van de (ontwikkeling van de) veiligheid in Nederland wordt verwezen naar de *Jaarrapportage Veiligheid* van de minister van BZK, die in het najaar verschijnt.

Dit jaarverslag vormt een twee-eenheid met de *Kerngegevens Nederlandse Politie (KNP) 2002*. Hierin staat vooral kwantitatieve informatie over de Nederlandse politie in 2002. Waar nodig wordt in dit JNP verwezen naar de bijbehorende kwantitatieve informatie in de KNP.

<sup>7</sup> Het JNP 2002 en de KNP 2002 zijn, evenals de voorgaande jaarverslagen, kerngegevens en enkele andere documenten, tevens te raadplegen op de web-site [www.politiejaarverslag.nl](http://www.politiejaarverslag.nl) van het ministerie van BZK.



In het Beleidsplan Nederlandse Politie (BNP) werden voor de periode 1999-2002 de beleidsthema's *jeugdcriminaliteit, geweldscriminaliteit, zware georganiseerde criminaliteit, verkeersveiligheid en milieu* aangewezen als landelijke aandachtsgebieden. Door de Tweede Kamer werd hier in 2001 het thema *huiselijk geweld* aan toegevoegd. Ieder jaar is door de ministers van BZK en van Justitie de Landelijke Politiebrief (LPB) uitgebracht waarin de speerpunten voor dat jaar verder werden toegespitst. In de LPB 2002 werd het beleidsthema *politiële vreemdelingenzorg* toegevoegd.

In dit hoofdstuk komen al deze beleidsthema's aan bod. Per thema worden de activiteiten en resultaten voor het beleidsjaar 2002 én voor de gehele beleidsperiode 1999-2002 belicht.

## 2.1 Jeugdcriminaliteit

### Het BNP bevatte voor de periode 1999-2002 als doelstelling ten aanzien van jeugdcriminaliteit:

Het aantal jongeren dat zich schuldig maakt aan vormen van criminaliteit zal substantieel moeten dalen. De pakkans moet hoger, de herhaling lager en de consequenties van crimineel gedrag moeten voor de jongeren duidelijker zijn. Afhankelijk van de regionale probleemanalyse zullen activiteiten gericht moeten zijn op het keren van de huidige trends.

De korpsen moesten deze landelijke doelstelling vertalen naar regionale doelstellingen, op basis van een eigen regionale probleemanalyse. Doel was het keren van de toenmalige trends, dus: verhoging van de pakkans, een verlaging van de herhaling en meer duidelijkheid over de consequenties van crimineel gedrag.

Door deze werkwijze hebben de politiekorpsen verschillende, op de regionale problematiek afgestemde aanpakken ontwikkeld, die op hoofdlijnen de nodige overeenkomsten vertonen. Alle regionale politiekorpsen hebben gewerkt aan de verbetering en intensivering van samenwerkingsvormen met verschillende partners, zoals het Openbaar Ministerie, de Raad voor de kinderbescherming, de Bureaus HALT<sup>8</sup>, scholen en bureaus jeugdzorg. Ter ondersteuning van deze samenwerking is het *Cliëntvolgsysteem jeugdcriminaliteit* (CVS-jc) ingevoerd. Het CVS-jc wordt door meerdere partners gebruikt en geeft per cliënt aan welk traject wordt gevolgd om (verder) crimineel gedrag te voorkomen. Daarnaast hebben veel korpsen preventieactiviteiten ontwikkeld door schooladoptie- en voorlichtingsprojecten.

Met de zogenaamde 'Bolkesteingelden'<sup>9</sup> hebben de korpsen de politieke jeugdtaak - kwantitatief en kwalitatief -

personeel versterkt, onder andere door (specialistische) opleidingen voor de medewerkers. De korpsen zijn zich er steeds meer van bewust dat al deze verbeteringen zoveel mogelijk in de organisatie ingebed en geborgd moeten worden. Het landelijke project 'Intensivering politieke jeugdtaak' van de Raad van Hoofdcommissarissen (RHC), dat op 1 februari 2001 voor de duur van drie jaar van start is gegaan, levert hieraan een belangrijke bijdrage, zoals de ontwikkeling van sturingsindicatoren, de ontwikkeling van een *format* criminaliteitsbeeldanalyse jeugd, de taakafbakening van de politieke jeugdtaak en de ontwikkeling van de randvoorwaarden voor borging.

<sup>8</sup> HALT ('Het ALternatief'): een – inmiddels wettelijk geregeld – initiatief van het ministerie van Justitie, alle gemeenten en de politie om een bijdrage te leveren aan de preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit.

<sup>9</sup> 'Bolkesteingelden': een jaarlijkse, bijzondere financiële bijdrage voor de korpsen ten behoeve van de aanpak van jeugdcriminaliteit, genoemd naar de initiator daarvan in de Tweede Kamer.

Volgens het rapport van de Inspectie voor de politie over de politieke jeugdtaak<sup>10</sup> staat de jeugdtaak er bij de korpsen beter voor dan enige jaren geleden, maar is de inbedding en borging nog een zwak punt. Daar komt bij dat de Algemene Rekenkamer heeft geconcludeerd dat “de betrokken actoren er vooralsnog niet in slagen om de beoogde sluitende aanpak van jeugdcriminaliteit te realiseren”.<sup>11</sup> Dit alles onderstreept de noodzaak om de aanpak van de jeugdcriminaliteit en het jeugdspecialisme binnen de politie – en in de rest van de keten - verder te versterken. In 2003 zal de Inspectie voor openbare orde en veiligheid (IOOV - voorheen Inspectie voor de politie) haar eindonderzoek doen naar de politieke jeugdtaak om te zien of deze de afgelopen jaren - kwantitatief en kwalitatief - is verbeterd.

De aanpak van jeugdcriminaliteit had in 2002 in de meeste politiekorpsen een hoge prioriteit. Op het repressieve vlak werd bij diverse korpsen een meer dadergerichte aanpak zichtbaar. Hierbij krijgen de jeugdige

zorgen dat alle organisaties in de justieteketen per mei 2003 voor 80% van de gevallen voldoen aan de vastgestelde normtijden. Deze norm werd eind 2002, landelijk gezien, in ongeveer de helft van de gevallen gehaald. Verder is eind 2002 de nota ‘Jeugd Terecht; Actieprogramma aanpak jeugdcriminaliteit 2003 – 2006’ uitgekomen. Daarin wordt o.a. aandacht besteed aan de verdere verbetering van de politieke jeugdtaak.

Dat de aanpak van jeugdcriminaliteit in 2002 in de meeste politiekorpsen hoge prioriteit heeft gehad, is ook terug te zien in de productiecijfers. In 2002 heeft het Openbaar Ministerie ongeveer 800 meer jeugdzaken van de politie in behandeling kunnen nemen dan in het voorgaande jaar. Het aantal jeugdzaken in 2002 (in totaal ongeveer 28.500) overtrof de prognose, die de regionale politiekorpsen met het Openbaar Ministerie en het lokale bestuur hadden gemaakt.<sup>12</sup> Door de toenemende aandacht voor jeugdcriminaliteit stijgt het aantal rechtbankzaken met minderjarige verdachten gestaag.

Aantal door de politie aan het OM aangeleverde rechtbankzaken bron: Jaarverslag OM 2002	2000	2001	2002
Rechtbankstrafzaken (arrondissementsparketten)	425.100	413.600	465.600
Instroom in eerste aanleg	235.500	234.700	248.100
waarvan minderjarigen	27.400	27.700	28.500

veelplegers extra aandacht. Diverse regionale politiekorpsen werkten met een top-10 van jeugdige verdachten. In 2002 is ook het project ‘Verkorting doorlooptijd in de jeugdstrafrechtstketen’ voortgezet. Dit project moet ervoor

Het overgrote deel van de minderjarige verdachten is van het mannelijke geslacht (ca. 85%). Het aantal vrouwelijke minderjarige verdachten neemt de afgelopen jaren echter toe.<sup>13</sup>

10 ‘Politieke jeugdtaak - de kinderschoenen ontgroeid’, Inspectie voor de politie (mei 2001).

11 ‘Preventie en bestrijding jeugdcriminaliteit’, Algemene Rekenkamer (28 maart 2002); Tweede Kamer 2001-2—2, 28 282, nrs. 1-2.

12 Jaarverslag Openbaar Ministerie.

13 Centraal Bureau voor de Statistiek: Bij politie bekend geworden verdachten jonger dan 18 jaar, 1999-2001.

## 2.2 Gewelddriminaliteit

**Het BNP had voor de periode 1999-2002 als doelstelling ten aanzien van gewelddriminaliteit (geweld op straat):** De kans dat mensen slachtoffer worden van geweld moet sterk verminderen, waardoor ook de objectieve en subjectieve gevoelens van onveiligheid zullen verminderen. Bevorderd moet worden dat de aangiftebereidheid van de slachtoffers wordt vergroot om daarmee de vervolgingskansen van de daders te vergroten.

Het beleidsthema *gewelddriminaliteit* kan worden onderverdeeld in: *geweld in het (semi-) publieke domein, huiselijk geweld, instrumenteel geweld* en *zedendelicten*.

Bij de aanpak van *geweld in het (semi-) publieke domein* wordt in veel regio's de nadruk gelegd op de horeca gebieden. Het gaat dan voornamelijk om geweld tegen personen, dat niet valt onder instrumenteel geweld of zedendelicten. In deze uitgaansgebieden is in een aantal regio's het cameratoezicht toegenomen en/of hebben preventieve fouilleeracties plaatsgevonden. Daarnaast hebben enkele regio's eigen initiatieven genomen, zoals certificering van portiers, de horecatelefoon en het extra herkenbaar maken van toezichthouders in deze gebieden. In de breedte is de aandacht voor integraal veiligheidsbeleid in 2002 verder vergroot.

De aandacht van de politie voor het onderwerp *huiselijk geweld*<sup>14</sup> is vanaf 1997 fors toegenomen. In dat jaar verscheen het rapport 'Huiselijk geweld – aard, omvang en hulpverlening'<sup>15</sup> waarin werd geconstateerd dat huiselijk geweld een groot maatschappelijk probleem is: meer dan 40% van de ondervraagde mannen en vrouwen blijkt ooit slachtoffer te zijn geweest van enige vorm van huiselijk geweld. Op initiatief van de portefeuillehouder 'Geweld' van de Raad van Hoofdcommissarissen is eind

2000 het landelijk 'Politienetwerk huiselijk geweld' opgericht.

In 2002 hebben diverse regionale politiekorpsen protocollen ontwikkeld over het omgaan met huiselijk geweld. Een aantal korpsen geeft een speciale training aan politieambtenaren die met huiselijk geweld worden geconfronteerd. In één van de korpsen is in 2002 een 'Samenwerkingsconvenant Huiselijk Geweld' ondertekend door de gemeenten, het Openbaar Ministerie, het politiekorps en vijftien overige partners waaronder diverse zorginstellingen. Verder proberen de meeste politiekorpsen de aangiftebereidheid van slachtoffers van huiselijk geweld te verhogen.

In april 2002 is de nota 'Privé Geweld – Publieke Zaak'<sup>16</sup> uitgebracht die uiteenzet hoe de aanpak van huiselijk geweld in de komende jaren verbeterd kan worden. In het kielzog van deze landelijke beleidsontwikkelingen heeft de politie het project 'Huiselijk geweld en de politietak' gestart, om een effectievere en sluitende aanpak van huiselijk geweld te realiseren. Het plan van aanpak is in november 2002 uitgebracht.<sup>17</sup>

*Instrumenteel geweld* is een verzamelbegrip voor berovingen, roofovervallen en illegaal wapenbezit. Straatroof wordt breed gezien als een belangrijk probleem. In de meeste van de vijftientig regionale politiekorpsen werd op een of meerdere plaatsen projectmatig aan het probleem gewerkt. Binnen de regio's zijn het vooral de grote stedelijke centra of binnensteden waar straatroof hoog op de agenda staat. In de aanpak ligt in de meeste gevallen de nadruk op repressieve maatregelen. Ook de overvalproblematiek stond bij de korpsen hoog op de agenda. Alle politiekorpsen hebben inmiddels een overvallencoördinator. Deze hebben in 2001 een 'actieplan overvallen' opgesteld. Aan de uitvoering van dit plan wordt nu gewerkt. Indien er bij overvallen sprake was van een landelijk opererende dadergroep met herkenbare

werkwijze (*modus operandi*) kon een Bovenregionaal rechteam (BRT) uitkomst bieden (zie verder paragraaf 3.2.1). De afgelopen jaren zijn diverse BRT's ingesteld op het terrein van overvallen en 'ramkraken'. Door gebruik te maken van daderanalyses hebben de regionale politiekorpsen meer inzicht gekregen in de groepen daders die zich schuldig maken aan straatberovingen. Bij de meeste regionale politiekorpsen wordt in overleg met het Openbaar Ministerie bepaald welke dadergroepen worden aangepakt. Ook worden extra surveillances uitgevoerd op plaatsen waar in het verleden veel straatroven plaatsvonden, om zo nieuwe straatroven te voorkomen. Een aantal regionale politiekorpsen heeft een speciaal team ingesteld om het aantal straatroven terug te brengen en een groter aantal verdachten van straatroven aan te houden. Een aantal regionale politiekorpsen, waaronder Amsterdam-Amstelland, heeft in 2002 een campagne 'Je GSM is veilig bij Yunu en Ime' gestart. Deze campagne wijst de burger erop dat het belangrijk is om het IMEI<sup>18</sup>-nummer van hun toestel te noteren en dit te beveiligen met een soort pincode (YUNU<sup>19</sup>). Er is daar een *database* opgezet met IMEI-nummers van gestolen mobiele telefoons. Deze *database* is voor iedereen via het Internet toegankelijk, omdat niet alleen de politie maar ook burgers hier belang bij kunnen hebben.

14 Onder huiselijk geweld wordt verstaan: geweld binnen relaties, soms gepaard gaand met seksueel geweld.

15 'Huiselijk geweld – aard, omvang en hulpverlening', Intomart, Hilversum (1997).

16 'Privé Geweld – Publieke Zaak: een nota over de gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld', april 2002.

17 'Verbindend samenwerkingsgericht - plan van aanpak ter bestrijding van huiselijk geweld door de Nederlandse politie', november 2002.

18 IMEI ('international mobile equipment identification'): het 'serienummer' van een mobiele telefoon, dat los staat van de SIM-kaart.

19 YUNU ('your unique number'): de beveiligingscode van een mobiele telefoon, door deze te activeren werkt de mobiele telefoon uitsluitend met de 'eigen' SIM-kaart.

Wanneer iemand –buiten de reguliere winkels om – een telefoon wil kopen, kan hij of zij voortaan controleren of deze telefoon gestolen is. Vermoedelijk als gevolg van deze acties is het aantal GSM-straatvonden in de regio Amsterdam-Amstelland gedaald van 30% (begin 2001) naar 10% (begin 2003).

Politiekorpsen hebben, ieder op hun eigen manier, in de periode 1999-2002 nadrukkelijk aandacht besteed aan de zedentaak. Het aantal zedenspecialisten binnen de korpsen is nagenoeg gelijk gebleven, maar het aantal politiemensen dat zich bezighoudt met de zedentaak is gestegen van circa 600 *fte's* (*full time equivalents* - voltijdsdienstverbanden) in 1998 naar circa 900 *fte's* in 2001. Dit zijn vooral medewerkers in de basispolitiezorg, vaak in de vorm van taakaccenthouders.<sup>20</sup> In 1998 heeft de Inspectie voor de politie<sup>21</sup> een aantal aanbevelingen gedaan met betrekking tot de politieke zedentaak. In 1999 is een stuurgroep in het leven geroepen om deze aanbevelingen binnen de politie en – waar van toepassing – binnen het Openbaar Ministerie in te voeren. Uit onderzoek van de Inspectie in 2001 blijkt dat de afgelopen jaren het aantal geregistreerde zedendelicten, in absolute aantallen, is gestabiliseerd.<sup>22</sup> In 2002 is de aandacht verschoven van de zorg voor slachtoffers naar de opsporing en berechting van daders. De wijze waarop het zedenbeleid verder wordt ontwikkeld en geëvalueerd varieert binnen de korpsen sterk. Er is hard gewerkt om de inhoudelijke specialistische informatie beter beschikbaar te maken. Het aantal politiekorpsen dat beschikt over een 'informatieknoppunt' of een *helpdesk*, waar specialistische kennis over zedenzorg is gebundeld, is in 2002 gestegen. Door de formatie van de *Gemeenschappelijke voorziening aanpak kinderporno* (GVAK) heeft de informatievoorziening, het gegevensbeheer en de samenwerking tussen de *dienst Nationale recherche-informatie* (NRI) van het Korps

Landelijke Politiediensten (KLPD) en de politiekorpsen, op het gebied van de kinderporno een herkenbare en werkbare plaats gekregen. De GVAK is in 2001 opgeheven; de werkzaamheden hebben in 2002 gedeeltelijk een plaats gekregen bij politiekorpsen en gedeeltelijk bij de dienst NRI.

Het aantal politiekorpsen dat beschikt over ViCLAS<sup>23</sup> is gestegen van twaalf in 2000 naar twintig in 2002. ViCLAS bevat specifieke informatie over gepleegde zedendelicten en kan bevroegd worden om zaaksvergelijkende analyses te maken om (on)opgeloste zedemisdrijven aan elkaar te koppelen. ViCLAS wordt steeds vaker gebruikt bij de aanpak van zogenaamde 'cold cases'. De gegevensuitwisseling tussen politiekorpsen en de landelijke ViCLAS-database bij het KLPD is nog niet optimaal; de uitwisseling gebeurt nog analoog.

In de afgelopen jaren was er –na een aanvankelijke daling in 2000 – weer sprake van een stijging van het aantal burgers dat slachtoffer werd van geweldsdelicten. Zoals de grafiek laat zien gold dit vooral voor bedreiging. Iets minder mensen werd slachtoffer van mishandeling (zie ook de KNP, tabel 4.9.1). Deze stijgende trend heeft de bijzondere aandacht van de regionale politiekorpsen. Daar komt bij dat de melding- en aangiftebereidheid bij geweldsdelicten in de periode 1999 – 2002 is afgenomen (zie verder de KNP, tabel 5.4). Het aantal mensen dat zich (vaak) onveilig voelt is echter afgenomen (zie paragraaf 6.1)

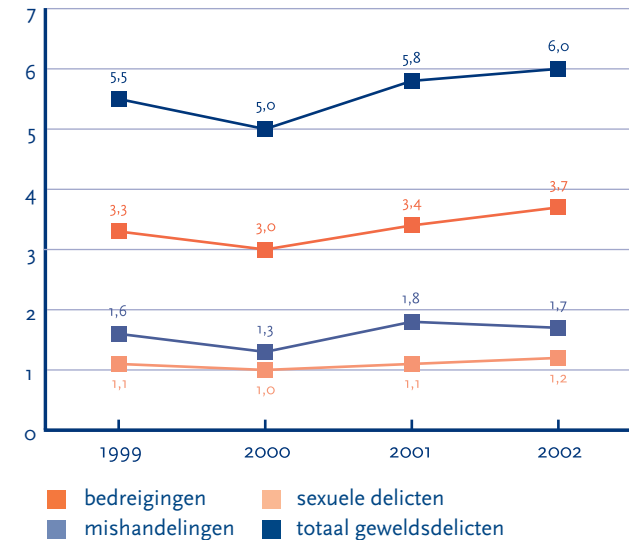
20 Rapport 'De politieke en justitiële zedentaak, stand van zaken', Inspectie voor openbare orde en veiligheid, 2003.

21 'De politieke zedenzorg in Nederland', Inspectie voor de politie (oktober 1998).

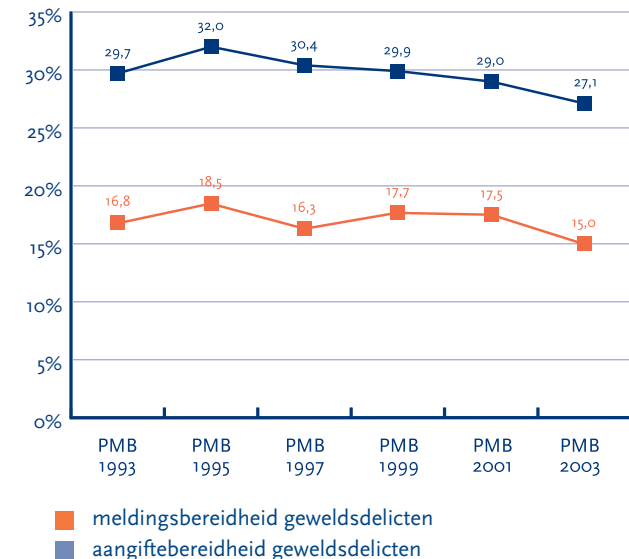
22 Centraal Bureau voor de Statistiek, politiestatistiek (oktober 2002).

23 ViCLAS ('Violent Crime Linkage System'): een landelijke databank voor met name ernstige (zeden-)delicten en andere ernstige delicten met een seksueel en/of psychotisch motief.

Percentage burgers dat slachtoffer is geweest van: 15 jaar en ouder, bron: Politiestatistiek CBS



Gemiddelde meldings- en aangiftebereidheid van slachtofferschap bij geweldsdelicten bron:PMB





## 2.3 Zware en georganiseerde criminaliteit

### Het BNP had voor de periode 1999-2002 ten aanzien van zware, georganiseerde criminaliteit de volgende doelstelling:

Nederland moet zeer onaantrekkelijk worden om criminele activiteiten te ontplooiën. Een hoge pakkans, een lage opbrengst van criminele activiteiten en het verhinderen van criminele organisaties om te infiltreren in de legale economie dragen daaraan bij.

De ontwikkelingen op het terrein van de zware en georganiseerde criminaliteit gaan over het algemeen over een langere tijdsperiode dan alleen 2002 of zelfs de periode 1999-2002. Dit geldt ook voor de politie-activiteiten op dit terrein, al namen deze in de periode 1999-2002 in omvang en intensiteit duidelijk toe.

De Nederlandse regiokorpsen, de kernteams en het KLPD hebben in 2002 op regionaal en bovenregionale niveau forse inspanningen geleverd bij de aanpak van de zware en georganiseerde criminaliteit. Er zijn zeer verschillende uitingsvormen van zware en georganiseerde criminaliteit en er is steeds meer en vaker sprake van bovenregionale en internationale vertakkingen en criminele samenwerkingsverbanden (zowel structureel als *ad hoc*).

Om de zware en georganiseerde criminaliteit effectief aan te kunnen pakken moet er zicht zijn op de aard, ernst en omvang van de criminaliteit en inzicht in de wijze waarop criminelen (samen)werken. De korpsen, de kernteams en het KLPD hebben dit (in)zicht vergroot door criminaliteitsbeeldanalyses (CBA's) op te stellen, criminele samenwerkingsverbanden (CSV's) inzichtelijk te maken en het concept Informatie Gestuurde Opsporing (IGO) steeds meer toe te passen. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van de gegevens en ervaringskennis uit

de medio 2002 uitgebrachte 'WODC-Monitor Georganiseerde Criminaliteit'. In deze (tweede) monitor is aan de hand van een gestructureerde gegevensverzameling uit grootschalige rechercheonderzoeken gerapporteerd over de aard en ontwikkeling van de georganiseerde criminaliteit in Nederland.

Om de versnippering in de capaciteit en aansturing van de opsporing tegen te gaan is in 2002 besloten om de kernteams en het LRT samen te voegen tot de nationale recherche, die bij het KLPD wordt ondergebracht. Daarnaast worden er zes vaste researcheteams gevormd voor de aanpak van regio-overstijgende vormen van middelzware criminaliteit (zie voor een meer gedetailleerde beschrijving paragraaf 3.2). Naast deze nationale en bovenregionale researcheteams blijven de afzonderlijke politiekorpsen uiteraard ook aandacht besteden aan de zware en georganiseerde criminaliteit in de eigen regio.

### 2.3.1 Specifieke delictsvormen

Binnen de zware en georganiseerde criminaliteit kunnen een aantal specifieke delictsvormen worden onderscheiden: de handel in drugs, mensensmokkel en -handel, fraude en zedendelicten.

#### Drugs: XTC-handel en -productie

In 2002 heeft de politie veel capaciteit besteed aan de bestrijding van de productie van drugs en de handel in drugs. De meeste succesvol afgeronde onderzoeken naar criminele organisaties vallen dan ook in deze delictsoort. In 2002 is de aanpak van de productie van en handel in XTC geïntensiveerd, onder andere door het oprichten van vijf gespecialiseerde *XTC-teams*, die in 2002 volledig operationeel zijn geworden. Deze teams hebben in 2002 achttien onderzoeken afgesloten. Met negenentwintig onderzoeken op dit terrein leverde de *Unit synthetische drugs* (USD) ook een belangrijke opsporingsinspanning.

Bovendien is in 2002 gewerkt aan een 'ontmantelingsfaciliteit', om XTC-laboratoria op een professionele en eenduidige wijze te ontmantelen. Deze gaat in 2003 van start.<sup>24</sup>

In 2002 werden 43 locaties waar XTC werd geproduceerd ontmanteld. Een flinke stijging ten opzichte van 2001, toen 35 productielocaties werden ontmanteld. De inbeslagname van XTC-pillen laat een nog spectaculairder stijging zien: 3,6 miljoen XTC-pillen in 2001 en 6 miljoen in 2002. Hiervan werden maar liefst 1 miljoen pillen op Schiphol in beslag genomen.<sup>25</sup>

Nederland is niet uitsluitend producent van synthetische drugs, zoals XTC. Het wordt steeds duidelijker dat de 'thuissteelt' van zogenaamde 'nederwiet' voor een deel is bedoeld voor de export. De regionale politiekorpsen hebben grote aantallen kleinschalige thuissteelt-situaties en grote professioneel opererende kwekerijen ontmanteld. De noodzaak om de criminele netwerken hierachter te onderzoeken groeit.

#### Mensenhandel en mensensmokkel

De *Unit mensensmokkel* (UMS), de regionale politiekorpsen en in het bijzonder de Koninklijke Marechaussee hebben in 2002 nadrukkelijk aandacht geschonken aan mensensmokkel. Mensensmokkel is een landelijke prioriteit bij het Openbaar Ministerie. De toenemende aandacht voor mensenhandel hangt samen met een toename van meldingen hierover. Dit heeft onder andere geleid tot een intensievere controle van in het bijzonder prostitutiebedrijven. De regionale politiekorpsen hebben in 2002 een groot aantal onderzoeken naar mensensmokkel en -handel

<sup>24</sup> Zie verder de brief van minister van Justitie aan de Tweede Kamer over de uitvoering van de XTC-Nota d.d. 8 juli 2003.

<sup>25</sup> Getallen uit de brief van de minister van Justitie aan de Tweede Kamer d.d. 8 juli 2003.

afgerond. Dit heeft geleid tot grote aantallen aanhoudingen en de ontmanteling van vooral Turkse en Chinese criminele organisaties die op dit terrein actief zijn. Daarbij valt op dat er geen nadrukkelijke concentratie van dit fenomeen in bepaalde regio's bestaat. Van Noord-Holland-Noord tot Limburg-Zuid en van Zeeland tot Groningen wordt melding gemaakt van grote onderzoeken.

### Fraude

In het Regeerakkoord van het kabinet-Kok II (1998-2002) is extra geld ter beschikking gesteld voor de intensivering van de fraudebestrijding, waaronder ruim €15,5 miljoen voor de inrichting van zeven *Interregionale fraudeteams* (IFT's). De IFT's zijn inmiddels bijna allemaal volledig operationeel. De doelstelling - de behandeling van vijftien middelzware en twee zware zaken per jaar - wordt in de meeste gevallen door de IFT's gehaald en in verschillende gevallen zelfs overstegen. In totaal werden in 2002 194 zaken behandeld, waarvan 72 zwaar en 122 middelzwaar. De IFT's zullen deel uit gaan maken van de zes hiervoor genoemde permanente bovenregionale researchteams,

zodat de aanpak van regio-overschrijdende vormen van fraude verzekerd blijft.

In verschillende regionale politiekorpsen is sprake van een succesvolle behandeling van HARM<sup>26</sup>-zaken. Alle politiekorpsen hebben forse aantallen *strafrechtelijk-financiële onderzoeken* (SFO's) uitgevoerd, waarvan verschillende zeer succesvol. De regionale politiekorpsen zoeken nadrukkelijk samenwerking met de IFT's, ook voor de overdracht van expertise. Aan de verdere uitbouw en implementatie van het financieel rechercheren is ook in 2002 hard gewerkt.

In de eerste helft van 2002 is een nieuwe kabinetsnotitie over de bestrijding van fraude en financieel-economische criminaliteit aangeboden aan de Tweede Kamer.<sup>27</sup> Deze notitie bevat een analyse van de fraudeproblematiek op

dat moment en geeft een voorzet voor mogelijke intensiveringen om de aanpak in de periode 2002-2006 te versterken en te verbreden. Speerpunten in de aanpak zijn identiteitsfraude, zwarte fraude, horizontale fraude, integriteit en corruptiebestrijding.

Als sanctie bij fraude kan de rechter besluiten het 'wederrechtelijk verkregen voordeel' te ontnemen. In 2002 is het aantal door de rechter opgelegde ontnemingen gestegen, al is het totaal opgelegde ontnemingsbedrag substantieel lager dan in voorgaande jaren.

<sup>26</sup> HARM ('hit and run money laundering'): het 'witwassen' van crimineel en/of niet-geïscaliseerd geld.

<sup>27</sup> Kabinetsnotitie 'Bestrijding fraude en financieel-economische criminaliteit 2002-2006', 19 april 2002; Kamerstukken Tweede Kamer 2001-2002, 17 050, nr 234.

Ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel - Vermogenssancties bron: Jaarverslag OM 2002	2000	2001	2002
ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel (aantal zaken)	960	940	1.120
bedrag ontneming (in euro's)	48.070.780	38.362.080	14.272.640



## 2.4 Verkeersveiligheid

### Het BNP bevatte als doelstelling voor verkeersveiligheid voor de periode 1999-2002:

In het jaar 2010 zal het aantal verkeersdoden ten opzichte van 1985/86 met 50% en het aantal ziekenhuisgewonden met 40% moeten zijn gedaald. Verkeershandhaving door de Nederlandse politie moet hieraan een wezenlijke bijdrage leveren. Dit komt tot uitdrukking in nalevingsnormen die worden gesteld aan de onderwerpen: snelheid, alcohol, rood-lichtovertredingen en gebruik van helm en gordel (de zogenaamde 'GRAS-delicten': gordel/helm, rood licht, alcohol en snelheid – red.).

De politiekorpsen hebben de doelstelling voor 2010 uit het BNP meestal vertaald naar een maximaal aantal doden en gewonden in de eigen regio. Om het aantal verkeersdoden terug te dringen wordt via twee sporen gewerkt: via de reguliere basispolitiezorg en via specifieke, apart gefinancierde, teams.

In de periode 1999-2002 is er veel aandacht geweest voor controles om verkeersregels te handhaven, zoals het verbaliseren van ongewenst verkeersgedrag: te hard rijden, rijden door rood licht, rijden onder invloed en het niet dragen van gordel en/of helm. In 2002 werd bij deze controles steeds meer gekozen voor een kwalitatieve aanpak. Als een overtreding wordt geconstateerd, wordt de dader direct staande gehouden en geconfronteerd met zijn overtreding.

Het KLPD heeft zich in 2002, naast de 'GRAS-delicten', gericht op ergerlijk rijgedrag. Via enquêtes is een zogenaamde 'ergernis top-tien' tot stand gekomen. De drie belangrijkste ergernissen zijn: 1: onnodig links rijden, 2: bumper kleven, 3: snijden. Om het weggedrag te kunnen observeren, maakt het

KLPD gebruik van opvallende auto's, uitgerust met videocamera's, beeldscherm en geijkte meetapparatuur. Bij ergerlijk weggedrag wordt de weggebruiker staande gehouden en geconfronteerd met zijn rijgedrag.

In bijna alle regionale politiekorpsen zijn inmiddels handhavingsteams actief. In de afgelopen periode hebben de korpsen -in samenspraak met het Openbaar Ministerie en het bestuur- regionale verkeershandhavingssystemen opgesteld. Deze systemen zijn een aanvulling op de reguliere verkeershandhaving door de regionale politiekorpsen en het KLPD in het kader van de basispolitiezorg. De politiekorpsen hebben in de plannen prestatienormen afgesproken voor de ureninzet en de aantallen processen-verbaal. Aan de regionale verkeershandhavingssystemen is een aparte geldstroom verbonden. Met dit extra geld hebben de korpsen speciale teams voor de verkeershandhaving ingezet. Deze teams moeten het gedrag van de weggebruiker verbeteren, om zo het aantal verkeersslachtoffers terug te dringen.

jaar	aantal verkeersdoden	aantal ziekenhuisgewonden
1998	1.067	11.746
1999	1.091	12.410
2000	1.082	11.507
2001	993	11.029
2002	987	11.018

bron: Adviesdienst Verkeer en Vervoer

Het aantal verkeersdoden is in 2002 weer licht gedaald: van 993 naar 987. In vergelijking tot de start van het BNP in het jaar 1999 (1.091) is dit een daling van ca. 10%. Ook het aantal ziekenhuisgewonden is licht gedaald: van 11.029 in 2001 naar 11.018 in 2002 (zie verder de KNP, tabel 5.7).<sup>28</sup>

<sup>28</sup> Registratie door het Centraal Bureau voor de Statistiek, bewerkt door de Adviesdienst Verkeer en Vervoer.

## 2.5 Milieu

### Het BNP had voor de periode 1999-2002 als doelstelling voor het milieu:

De politiemilieutaak moet professioneel zijn. Deze moet leiden tot een grotere vervolgingskans voor overtreders van milieuwetten. De professionaliteit moet terug te vinden zijn bij de milieuspecialisten, maar met name ook bij het management en de basispolitiezorg.

De politie houdt zich bezig met de opsporing van een breed scala aan milieuovertredingen: lichte overtredingen als zwerfvuil en geluidsoverlast, maar ook zwaardere overtredingen als verontreinigde grond of asbest.

De opsporing van dit soort delicten gebeurt meestal in projecten met diverse partners waaronder de gemeente, de provincie of het waterschap.

Om de middelzware milieucriminaliteit te bestrijden, zijn er in 2002 grote milieucontroles uitgevoerd op het transport van afval en gevaarlijke stoffen. Tijdens deze controles werd samengewerkt met allerlei instanties, zoals de Algemene inspectiedienst (AID), de Inspectie van het ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM), de Inspectie van het ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W) en de douane.

Bij de milieuhandhaving worden steeds vaker milieuvluchten ingezet, onder andere om inrichtingsgebonden overtredingen op te sporen, zoals de verontreiniging van

het oppervlaktewater of het verbranden van afval.

Voor de controle op de invoer van illegaal vuurwerk werkten de regionale politiekorpsen in het zuidwesten van ons land dit jaar voor het eerst samen in een interregionaal vuurwerkteam. Deze regionale politiekorpsen hebben samen met de Belgische overheid een project opgezet dat zich richt op personen die zich stelselmatig bezighouden met inkoop van vuurwerk in België en de verkoop ervan in Nederland. Ook binnen andere regionale politiekorpsen is er aandacht voor de handhaving van het Vuurwerkbesluit. In het kader van vuurwerkprojecten zijn diverse controles uitgevoerd bij vuurwerkverkoop- en opslagpunten, om de wijze van opslag en verkoopvoorwaarden te controleren.

In de periode 1999-2002 is de politiemilieutaak verder geprofessionaliseerd. Zo hebben diverse regionale politiekorpsen politie-milieuteams opgericht, beschikken vrijwel alle regionale politiekorpsen over milieuspecialisten en is de milieutaak een vast onderdeel van de basispolitiezorg geworden. In 2002 bleek echter dat er op het gebied van de milieutaak nog kwaliteitswinst viel te boeken. In 2002 heeft de RHC de nota 'De toekomst van de politiemilieutaak' aanvaard als basis voor milieubeleid in de komende jaren. Doel van dit beleid is het opzetten van de oor-, oog- en neusfunctie in de basispolitiezorg en het oprichten van politie-milieuteams voor de aanpak van de zwaardere milieucriminaliteit. In 2002 hadden tien politiekorpsen een dergelijk milieuteam. Ten slotte is in 2002 gestart met de opzet van een referentiekader politieke milieuhandhaving.

## 2.6 Politie Vreemdelingszorg

De politie vreemdelingszorg is in het BNP niet als landelijk beleidsthema opgenomen. Dit heeft belangrijke ontwikkelingen op dit deelgebied van de politietaken echter niet in de weg gestaan. Bovendien kwam het onderwerp in de LPB 2002 uitvoerig aan de orde.

Er is onverminderd gewerkt aan kwaliteitsverbetering in de vorm van opleidingen, interne en externe overleg- en samenwerkingsvormen en informatie-uitwisseling. Als gevolg van het 'Kwaliteitsproject vreemdelingszorg' (1997-1999) werkt de politie tegenwoordig met op landelijk niveau eenduidig beschreven en gestandaardiseerde werkprocessen. De opleidingen bij het *Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie, Politie onderwijs- en kenniscentrum* (LSOP) en de informatiehuishouding van de politie zijn en worden op deze gestandaardiseerde werkwijze afgestemd. Om de samenwerking tussen de ketenpartners te verbeteren, is in het najaar van 1999 het 'Ketenoverleg vreemdelingszorg' ingesteld en is per 1 september 2001 een 'project-directeur-generaal Uitvoering Vreemdelingswet 2000' benoemd. Dat heeft geleid tot een veel betere onderlinge coördinatie en afstemming van (kern)taken op het terrein van de Vreemdelingswet en een intensievere samenwerking tussen de politie en de diverse ketenpartners. Voorbeelden zijn de samenwerkingsovereenkomsten tussen de IND en de regionale politiekorpsen en de bereikte resultaten op het terrein van de keteninformatisering (ontwikkeling en implementatie Basisvoor-

ziening vreemdelingen). Daarnaast is de overleg- en communicatiestructuur binnen de vreemdelingsdiensten heringericht.

Als uitvloeisel van de invoering van de Vreemdelingswet 2000 zijn in 2002 diverse activiteiten ondernomen, zoals het verstrekken van nieuwe verblijfsdocumenten aan in Nederland verblijvende vreemdelingen (omruilen) en de uitvoering van zogenoemde stappenplannen (terugkeer vanuit asiel). Daarnaast is er veel aandacht geschonken aan de asieltaken van de politie, in het bijzonder de veiligheid op de aanmeldcentra, de meldplicht, de ontwikkelingen ten aanzien van alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's) en het voeren van terugkeergesprekken. Verder is er een toenemende aandacht voor de koppeling van strafrecht en vreemdelingsrecht. Om de overlast door legale en illegale vreemdelingen die stelselmatig strafbare feiten plegen terug te dringen, is in 2002 de zogenoemde VRIS<sup>29</sup>-werkwijze ingevoerd. Hierdoor moet de communicatie tussen vreemdelingsdiensten, de IND, de Dienst Justitiële Inrichtingen en het Openbaar Ministerie worden verbeterd, werkprocessen worden gestroomlijnd en beleidsregels selectief worden aangepast. Vanwege de wederzijdse belangen en wederzijdse afhankelijkheid tussen de vreemdelingsdiensten en de IND zijn er wederom samenwerkingsovereenkomsten afgesloten.

Ondertussen was met de in februari 2001 begonnen 'kerntakendiscussie politie', een belangrijke ontwikkeling op het gebied van vreemdelingszorg gestart.

Daaruit volgde onder andere dat de administratieve taken op het gebied van het toelatingsproces *niet* en de taken op het terrein van toezicht *wel* tot de kerntaken van de politie moeten worden gerekend. Ook bleek dat het toezicht moest worden geïntensiveerd.

In september 2002 is daarom met de nota 'Taakoverdracht en Intensivering toezicht' een verbetertraject voor de uitvoering van de vreemdelingswet gestart. Dat moet gebeuren door herschikking van de taken en de (her)inrichting van de betrokken organisaties. Drie zaken staan centraal: tijdig en zorgvuldig beslissen, een adequaat vreemdelingentoezicht en een voortvarende uitvoering van het terugkeerbeleid. De administratieve taken worden overgebracht naar de Immigratie- en naturalisatiedienst (IND), terwijl toezichthoudende taken bij de politie blijven. Het project zal naar verwachting in 2004 afgerond zijn. In 2002 heeft het merendeel van de politiekorpsen zich zo goed mogelijk op deze organisatorische veranderingen voorbereid. Er is gewerkt aan het ontwikkelen van een visie op het vreemdelingentoezicht. De aanpak van criminele en overlastgevend illegale vreemdelingen krijgt daarin een prominente plaats.

<sup>29</sup> VRIS ('Vreemdeling in de strafrechtketen'): de werkwijze om de communicatie en de samenwerking tussen de Vreemdelingsdiensten, de IND, de Dienst Justitiële Inrichtingen en het Openbaar Ministerie te verbeteren.



In het Beleidsplan Nederlandse Politie (BNP) 1999-2002 waren kaders opgenomen om de bedrijfsvoering van de politiekorpsen doelmatiger en doeltreffender te maken. Er moest meer uniformiteit ontstaan tussen de politiekorpsen zonder dat de regionale inkleuring verloren ging. In de kabinetsperiode 1999-2002 zijn landelijke beheersmatige randvoorwaarden gesteld voor *gebiedsgebonden politiezorg, slachtofferzorg, doelmatigheid en doeltreffendheid, kwaliteitszorg, organisatie en kwaliteit van de recherchefunctie en informatie- en communicatietechnologie (ICT)*. Daarnaast werden de onderwerpen *internationale politiesamenwerking* en *verbeteringen in organisatie en bedrijfsvoering* genoemd.

Naast deze beheersmatige randvoorwaarden waren er voor 2002 enkele nieuwe aandachtspunten: *samenwerking* (in de vorm van een bovenregionale organisatie van de politie) en *internationale rechtshulp in strafzaken*.

# 3

## Beheersmatige randvoorwaarden

### 3.1 Slachtofferzorg

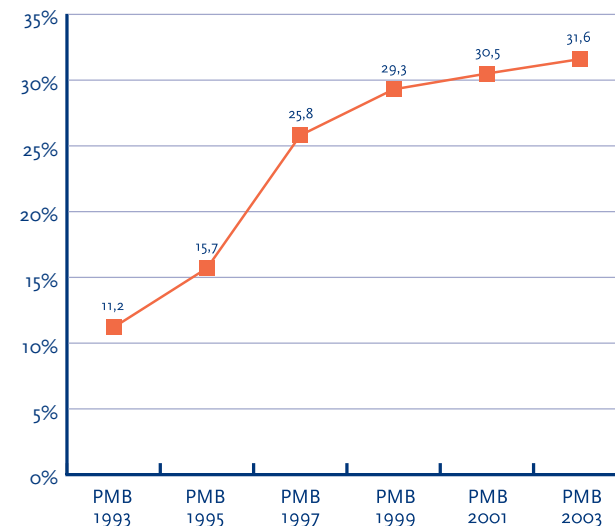
Slachtofferzorg door de politie berust op drie pijlers: een behoorlijke en begripvolle bejegening van slachtoffers, het goed informeren van slachtoffers over de gang van zaken na de aangifte en bemiddeling bij schade.

In 2002 heeft de politie de slachtofferzorg organisatoisch ingebed in de korpsen. Aandachtspunten hierbij zijn het behoorlijk en begripvol bejegenen van slachtoffers tijdens de aangifte en het goed informeren van de slachtoffers over de gang van zaken na de aangifte. De schadebemiddeling wordt steeds meer beschouwd als een afzonderlijk bedrijfsproces, dat naadloos dient aan te sluiten bij de schadebemiddeling van het Openbaar Ministerie.

De politie en het Openbaar Ministerie werken nauw samen bij de centrale loketten slachtofferzorg. Deze samenwerking is het afgelopen jaar verder geïntensiveerd. Doordat ook Slachtofferhulp Nederland, de Bureaus voor Rechtshulp en andere organisaties als de Reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming daaraan deelnemen, verloopt de samenwerking en de verwijzing naar Slachtofferhulp steeds beter. Uit de evaluatie van de centrale loketten blijkt dat deze voorzien in een behoefte.

De aandacht bij de politie voor slachtofferzorg neemt nog altijd toe. Steeds meer mensen krijgen bij hun aangifte informatie over slachtofferzorg mee (zie verder de KNP, tabel 4.12). Omdat slachtofferzorg belangrijk is voor het gevoel van rechtvaardigheid en het vertrouwen in politie en justitie is een blijvende inspanning noodzakelijk.

Informatie over slachtofferhulp bij aangifte  
bron:PMB





### 3.2 Bovenregionale samenwerking

Het primaat van het politiewerk ligt op het regionale niveau. Daar is immers het meeste zicht op de benodigde activiteiten voor het meest optimale resultaat. In de afgelopen jaren is echter gebleken dat de regionale schaal voor een aantal vraagstukken niet altijd voldoet. Op een aantal terreinen, zoals ICT-beleid, onderwijs en zware, georganiseerde criminaliteit, is een bovenregionale samenwerking wenselijk. Bovendien moest er meer eenheid komen in de organisatie en aansturing van bovenregionale voorzieningen. In de periode 1999-2002 is hier dan ook volop aandacht aan besteed. Op het terrein van ICT-beleid is de basis gelegd voor een uniforme en homogene informatievoorziening. Dit zal de komende tijd zijn effect gaan sorteren. Op het terrein van onderwijs is de traditionele, vakgerichte 'bedrijfs-opleiding' omgevormd naar een samenhangend stelsel van beroeps-onderwijs op MBO-, HBO- en WO-niveau. Dit nieuwe onderwijsstelsel waarborgt de eigenheid en de aparte positie van het politieonderwijs en sluit in structuur aan op het reguliere onderwijs. Op het terrein van zware, georganiseerde criminaliteit is de nationale en bovenregionale onderzoeksfunctie anders georganiseerd. Hierdoor wordt meer eenheid, een betere onderlinge afstemming en een tijdige en adequate informatie-uitwisseling bereikt en kan, zo nodig, sneller en beter wederzijdse ondersteuning worden verleend.

#### 3.2.1 Kwaliteit en organisatie van de onderzoeksfunctie

Mede naar aanleiding van de Parlementaire Enquête Opsporingsmethoden 1996 is in het BNP de organisatie en kwaliteit van de onderzoeksfunctie als landelijke beheersmatige randvoorwaarde opgenomen. Door doelmatiger en effectiever te werken en via een evenwichtige opbouw van de onderzoeksfunctie binnen korpsen en op bovenregionaal niveau, is gewerkt aan

de verbetering van de kwaliteit van de onderzoeksfunctie. Door professionalisering en kwalitatieve verbetering van de recherche moeten de opsporingsresultaten worden vergroot.

In 1999-2002 is hier op verschillende manieren aan gewerkt. Via landelijke projecten op deelterreinen (financieel en digitaal onderzoeken) is specifieke kennis en expertise ontwikkeld. Medewerkers zijn opgeleid en er zijn er nieuwe opsporingsmethodieken ontwikkeld (bijvoorbeeld de ruimere toepassingsmogelijkheden van DNA-onderzoek)

Enkele ontwikkelingen op het gebied van organisatie en kwaliteitsverbetering van de onderzoeksfunctie vallen daarbij bijzonder op, zowel in het beleidsjaar 2002 als in de beleidsperiode 1999-2002:

- de organisatie van de bovenregionale onderzoeksfunctie, met als resultaat de vorming van een nationale en een bovenregionale onderzoeksfunctie;
- het project Aanpak bedrijfsvoering onderzoeksfunctie-informatiehuishouding en -opleidingen (ABRIO);
- de verbetering van de informatievoorziening in en tussen korpsen;
- de implementatie van de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden (Wet BOB);

#### Organisatie van de bovenregionale onderzoeksfunctie

Als uitvloeisel van het BNP is het project 'Bovenregionale voorzieningen' gestart. In de rapportage van de overleggroep 'Bovenregionale organisatie van de politie' (de 'commissie-Brinkman') van augustus 2000 werd aanbevolen om Bovenregionale onderzoeksteams (BRT's) op te richten. Ten behoeve van deze BRT's dienden de regionale politiekorpsen ieder op ad hoc-basis 1% van hun sterkte ter beschikking te stellen (zie ook de KNP, tabel 2.3).

In 2002 is in het Strategisch Akkoord van het kabinet-Balkenende I vastgesteld dat de huidige zes *Kernteam*s, het *Landelijke onderzoeksteam* (LRT), de *Unit synthetische drugs* (USD), de *Unit mensensmokkel* (UMS) en de *XTC-teams* per 1 januari 2004 onder de noemer 'Nationale recherche' beheersmatig worden ondergebracht bij het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD).<sup>30</sup> Deze Nationale recherche zal op verschillende plaatsen worden gehuisvest, omdat samenwerking met de politiekorpsen noodzakelijk is. De hoofdtaak van de Nationale recherche is om opsporingsonderzoeken te verrichten naar zware en georganiseerde criminaliteit met een landelijk en/of internationaal karakter. Ook heeft de Nationale recherche een belangrijke taak bij de afhandeling van gecompliceerde internationale rechtshulpverzoeken.

Voor de bestrijding van regio-overschrijdende midden-criminaliteit zullen zes vaste BRT's worden opgericht, met een gezamenlijke sterkte van 1% van het landelijke politiebudget. Aan deze teams worden de taken en de capaciteit van de IFT's toegevoegd.

Deze BRT/IFT-combinaties worden beheersmatig ondergebracht bij de zes 'centrumkorpsen' die nu als 'kernkorpsen' voor de Kernteams fungeren.

In 2002 is met de opbouw van Nationale recherche en de BRT/IFT-combinaties gestart.

Om de samenwerking tussen het KLPD en regionale politiekorpsen verder te versterken, is in 2001 het project 'Versterking samenwerking KLPD-regio's' gestart. De uitvoering van dit project loopt in ieder geval door tot en met 2004.

<sup>30</sup> Zie de brief van de ministers van Justitie en van BZK d.d. 28 november 2002; Kamerstukken Tweede Kamer 2002-2003, 28 250, nr. 4.

### **ABRIO (het project Aanpak bedrijfsvoering recherche-informatiehuishouding en -opleidingen)**

Het project ABRIO is in 1997 opgezet met een drieledig doel:

- het ontwikkelen van samenhangende processen voor de opsporing en vervolging, voorzien van kwaliteitseisen, normen en sturingsindicatoren,
- het realiseren van een samenhangende informatie huishouding voor de politie en het Openbaar Ministerie ter ondersteuning van het werk in de strafrechtsketen, en
- standaardisatie, borging en deskundigheidsbevordering.

In de eerste jaren van ABRIO is een procesmodel ontwikkeld voor de opsporing en de vervolging. Dit *Referentiekader Werkprocessen Opsporing en Vervolging* (RWOV) omvat een modelbeschrijving van de opsporings- en vervolgingsprocessen, inclusief de beschrijving van de benodigde concrete standaardproducten en –hulpmiddelen. Binnen de korpsen wordt hard gewerkt aan de implementatie hiervan. Ook de *Kernteams*, de *Interregionale fraudeteams* (IFT's) en de BRT's zijn gestart met de invoering van procesgericht werken volgens het RWOV.

In de Raad van Hoofdcommissarissen (RHC) van 17 april 2002 is afgesproken dat de bedrijfsvoering van alle politiekorpsen volgens het landelijke raamwerk RWOV zal worden ingericht. In proeftuinen (samenwerkingverbanden tussen politiekorpsen en het Openbaar Ministerie) worden de ontwikkelde producten en hulpmiddelen getest. In het Landelijk Kader Nederlandse Politie (LKNP) 2002-2006 is afgesproken dat alle korpsen de tot nu toe gevalideerde ABRIO-producten in 2004 implementeren.

### **Verbetering van de recherche-informatievoorziening in en tussen de korpsen**

De commissie-Brinkman heeft in 1999 diverse aanbevelingen gedaan over de uitwisseling van opsporingsinformatie tussen korpsen. Een belangrijke aanbeveling was het verder ontwikkelen van de regionale infodesks en het Informatie Knooppunt van de *dienst Nationale Recherche-informatie* (NRI) bij het KLPD.

Wat betreft de informatievoorziening in en tussen de korpsen zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Zo beschikken de meeste politiekorpsen over een criminaliteitsbeeldanalyse (CBA). Bovendien hebben de korpsen, conform de landelijke standaard, regionale *info-desks* ingericht. Daarnaast is het Informatieknooppunt politie (IKP), waar onder meer diverse landelijke gegevensbanken worden onderhouden, verder uitgebouwd. In 2002 heeft de NRI twee landelijke analyses uitgevoerd op het terrein van de regio-overstijgende criminaliteit.

### **3.3 Internationale rechtshulpverzoeken (in strafzaken)**

'Internationalisering' veroorzaakte volgens het BNP een groei van het aantal internationale rechtshulpverzoeken. De afhandeling van internationale rechtshulpverzoeken bij de politie moest daarom verbeteren, aan de hand van de eisen die het Openbaar Ministerie stelde aan het volume en de tijdigheid van het voldoen aan verzoeken.

In 1999 hebben de parketten en de regionale politiekorpsen opdracht gekregen van het College van Procureurs-generaal en de RHC om een landelijk dekkend netwerk van Internationale coördinatiecentra (ICC's) op te richten, om de kwaliteit en de snelheid van de internationale rechtshulp in Nederland te verbeteren. Naar aanleiding hiervan hebben politie en justitie conve-

nanten opgesteld en zijn er in de periode 1999-2000 acht ICC's opgericht. Er is bij deze invulling zoveel mogelijk uitgegaan van de één-loketfunctie en uniformiteit voor de internationale rechtshulp in Nederland. In 2000 zijn de ICC's gaan werken met het registratiesysteem LURIS (Landelijk uniform registratiesysteem Internationale rechtshulp), waardoor het inzicht in de verwerking van internationale rechtshulpverzoeken sterk verbeterde.

De ICC's hebben zich in 2002 doorontwikkeld. De ICC's zullen qua organisatie aansluiten bij de BRT's. In de loop van 2002 is, vanwege de komst van het *International Criminal Court* naar Den Haag, de naam ICC veranderd in IRC (Internationaal rechtshulpcentrum).

In september 2002 is een vernieuwde versie van LURIS operationeel geworden (LURIS-II). Hierin kunnen inkomende en uitgaande rechtshulpverzoeken worden geregistreerd, zowel op politieel als justitieel gebied. Ook is de voortgangscontrole en het *matchen* op dubbele verzoeken verbeterd en is het systeem in staat om effectieve managementinformatie te leveren.

In 2003 wordt deze aanpak verder geïntensiveerd. De betrouwbaarheid van Nederland als partner in de inter-nationale rechtshandhaving wordt versterkt door het LKNP. Daarin wordt afgesproken dat internationale rechtshulpverzoeken moeten worden geregistreerd en tijdig en adequaat in behandeling moeten worden genomen.

### 3.4 Internationale politiesamenwerking

Het BNP noemde, naast de verbetering van de behandeling van internationale rechtshulpverzoeken, de volgende vier aandachtspunten voor internationale politiesamenwerking:

- politiesamenwerking in de Europese Unie;
- samenwerking met landen in Midden- en Oost-Europa;
- de Nederlandse Antillen en Aruba;
- verbetering van de coördinatie van activiteiten.

#### 3.4.1 Politiesamenwerking in de Europese Unie

Landsgrenzen zijn voor veel veiligheidsvraagstukken steeds minder van belang, dus is internationale samenwerking hard nodig. Dit geldt zowel voor de aanpak van internationale criminaliteit als voor de handhaving van de openbare orde met een internationale component, zoals voetbaltoernooien en internationale demonstraties. Omdat er onvoldoende inzicht is in internationale vormen van criminaliteit, is binnen de Europese Unie (EU) een aantal misdaadanalyses uitgevoerd.

In de periode 1999-2002 ging de toenemende globalisering van de wereld niet aan het politiewerk voorbij.

In 2002 resulteerde dit specifiek in *internationale politiesamenwerking in de grensstreek*, *internationale politiesamenwerking in Europa* en *internationale politiesamenwerking met kandidaat-lidstaten van de EU*.

#### Internationale politiesamenwerking in de grensstreek

Door het vrije verkeer van personen, goederen en diensten en het wegvallen van de grenscontroles binnen het 'Schengen-gebied' was er in 2002 een behoorlijke hoeveelheid grensoverschrijdend verkeer. Om de problemen op het gebied van openbare orde, verkeer en criminaliteit in de grensstreek aan te pakken is internationale politiesamenwerking onontbeerlijk.

In 2002 hebben de ministers van BZK en van Justitie *ad hoc*-maatregelen getroffen om de bevoegdheden van de politie op buitenlands grondgebied te verruimen. Zo werd besloten dat Franse opsporingsambtenaren aanwezig kunnen zijn bij de bestrijding van drugsoverlast op de autosnelweg A16 (Rotterdam – Breda – Antwerpen) door het 'Hazeldonk-team'. Bovendien werd in 2002 met Duitsland en België gewerkt aan een verdrag om de mogelijkheden tot samenwerking structureel te verbeteren. Ook komt er een gemeenschappelijk centrum aan de Belgisch-Nederlandse grens voor politiediensten én vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie.

#### Internationale politiesamenwerking in Europa

Naast de grensoverschrijdende samenwerking met politiekorpsen in de buurlanden, wordt ook samengewerkt met andere Europese politiekorpsen. Deze samenwerking is vooral operationeel van aard en betreft met name de internationale rechtshulp (zie paragraaf 3.3). Daarnaast is sprake van het wederzijds uitwisselen van kennis en kunde.

Het blijkt in toenemende mate noodzakelijk om bepaalde problemen waarmee de politie wordt geconfronteerd op Europees niveau aan te pakken. Bijvoorbeeld het politiële optreden tijdens grootschalige evenementen, de bestrijding van voertuigcriminaliteit en de bestrijding van mensenhandel. Via Europese werkgroepen, CEPOL en de *European Taskforce of Policechefs* wordt geprobeerd deze problemen op de Europese agenda te krijgen.

In 2002 zijn het politieveld en de ministeries van Justitie, van BZK en van Buitenlandse Zaken begonnen met de voorbereiding van inbreng voor het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie in het tweede halfjaar van 2004.



### 3.4.2 Samenwerking met landen in Midden- en Oost-Europa

In Europees verband is afgesproken dat Nederland zich bij de (non-operationele) samenwerking vooral concentreert op Polen, Hongarije en Tsjechië. Het gaat daarbij vooral om kennisoverdracht op het gebied van scholing, training, organisatieaspecten, *community policing* en de maatschappelijke inbedding van de politie.

De Europese Unie wordt uitgebreid met twaalf landen. Deze twaalf kandidaat-lidstaten van de EU hebben een geweldige inspanning geleverd om te voldoen aan de toetredingscriteria. De Nederlandse politie heeft haar zusterdiensten in Polen, Hongarije, Tsjechië en Slowakije ondersteund bij de bestrijding van georganiseerde criminaliteit en *institution building*. De relatie met de kandidaat-lidstaten zal na de toetreding tot de Europese Unie verschuiven van ondersteuning naar samenwerking. De capaciteit die hierdoor vrijkomt, zal voor een deel worden gebruikt om de resterende kandidaat-lidstaten (Bulgarije, Roemenië en Turkije) te ondersteunen.

### 3.4.3 Nederlandse Antillen en Aruba

In september 2002 ondertekenden de Nederlandse ministers van BZK en van Justitie en de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen een protocol voor de informatie-uitwisseling tussen de Nederlandse politiekorpsen en het korps Politie Curaçao. Dit protocol maakt een *pilot*-project op dit terrein mogelijk, waarbij gebruik wordt gemaakt van het Politie-discussienet.

In 2002 is als gevolg van het 'Plan van aanpak Terreurbestrijding' van 30 november 2002 een gezamenlijk opleidingsplan voor het KPA en het KPNA voorbereid, dat in 2003 en 2004 zal worden uitgevoerd. Het opleidingsproject wordt ondersteund door het LSOP. De opleidingen zijn bedoeld om de recherche-expertise op de

Nederlandse Antillen en Aruba te bevorderen.

In 2002 is een *intake*-test afgerond voor een Opleiding Arrestatieteams voor medewerkers van het Korps Politie Aruba (KPA) en het Korps Politie Nederlandse Antillen (KPNA). De opleiding zal in het eerste kwartaal van 2003 plaatsvinden op Curaçao en wordt verzorgd door het Politie-instituut voor openbare orde en gevaarsbeheersing (PIOG) van het LSOP. Om de reorganisatie van het KPA te ondersteunen is in 2002 een opleidingsprogramma gestart.

Er is geïnvesteerd in de samenwerking tussen de *unit* Curaçao van het Recherche-samenwerkingsteam (RST) en het KPNA, waarbij ruimte is gevonden om het aantal structureel bij het RST gedetacheerde medewerkers van het KPNA uit te breiden.

De verwachting dat in 1999 de 'Kaderregeling politieke samenwerking' van kracht zou worden, is niet verwezenlijkt kunnen worden. De destijds net nieuw aangetreden minister van Justitie van de Nederlandse Antillen wilde de kaderregeling niet ondertekenen vanwege de andere politieke koers die de minister wilde volgen in de samenwerking met Nederland. Het is mogelijk dat in een andere politieke constellatie op de Nederlandse Antillen een – geactualiseerde – kaderregeling alsnog zal worden ondertekend. Wel is bij het ministerie van BZK een 'taakveldcoördinator politieke samenwerking' aangesteld.

### Suriname

In 2002 werden door de Nederlandse minister van BZK en de Surinaamse minister voor Politie en Justitie afspraken gemaakt om de samenwerking op het terrein van de politie te intensiveren, bij voorkeur in een samenwerkingsverband binnen de kaders van de ontwikkelings-samenwerking. De Nederlandse politie heeft een projectleider aangewezen om de Surinaamse regering te ondersteunen bij het in kaart brengen van de terreinen waarop samenwerking gewenst is.

### Internationale politiesamenwerking in VN-verband

In 2002 werden er, onder de vlag van de Verenigde Naties (VN), Nederlandse politieambtenaren uitgezonden in het kader van vredesmissies. De organisatie van het uitzendingenbeleid en het overleg met de vakbonden over de 'Regeling vredesmissies politie' zijn bijna afgerond. De werving en selectie, de voorbereiding op de uitzending en de begeleiding tijdens en na uitzending wordt verzorgd door het NCIPS in opdracht van de minister van BZK. Het 'Draaiboek Uitzendingen', dat alle procedures en afspraken binnen het uitzendingenbeleid beschrijft, is in concept gereed.

In december 2002 participeerde de Nederlandse politie met vijf personen in de OVSE-missie in Kosovo en met datzelfde aantal in de *European Union Police Mission* in Bosnië-Herzegovina.

### 3.4.4 Verbetering van de coördinatie van activiteiten

Begin 2000 is door alle betrokken partijen de Stuurgroep internationale politiesamenwerking (STIPS) opgericht. Deze stuurgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de ministeries van BZK, van Justitie en van Buitenlandse Zaken, de korpsbeheerders, het Openbaar Ministerie, de politiekorpsen, het LSOP en het NCIPS.

De STIPS is bedoeld om beleid en uitvoering bij elkaar te brengen. Daarnaast moet de STIPS onder andere, binnen de kaders van het algemene buitenlandse beleid van de Nederlandse regering, adviseren over de prioriteitstelling in de niet-operationele, internationale politieke samenwerking. Op dit moment ligt de nadruk op de samenwerking met de landen die Nederland direct omringen, de overige lidstaten en kandidaat-lidstaten van de EU en andere landen waarmee Nederland op grond van diverse motieven (bijvoorbeeld bijzondere operationele belangen of historische banden) samenwerkt.

### 3.5 Verbetering in organisatie en bedrijfsvoering

Sinds de instelling in 1994 van regionale politiekorpsen is veel aandacht besteed aan de inrichting van de organisatie en aan de vorming en versterking van de eigen cultuur en identiteit. Het kabinet-Kok II (1998-2002) vond dat de prestaties, de effectiviteit, de doelmatigheid en de efficiëntie van de politiekorpsen meetbaar moesten zijn. Niet alleen om de bijdrage van de politie aan het veiligheidsvraagstuk helder te krijgen, maar ook om te laten zien op welke wijze de beschikbare middelen worden besteed. Financiële prikkels moesten de doelmatigheid en doeltreffendheid van de korpsen stimuleren. De bestaande bekostigingssystematiek zou worden aangepast. De leidraad daarbij was dat de politiekorpsen voldoende dienden te zijn toegerust om een acceptabel niveau van veiligheidszorg te kunnen waarborgen.

Als aandachtspunten voor *verbetering in organisatie en bedrijfsvoering* noemde het BNP, naast de *betere bovenregionale organisatie/voorzieningen van de politie* (zie paragraaf 3.2):

- een heldere verdeling van verantwoordelijkheden;
- beter gebruik van de beleid- en beheercyclus;
- randvoorwaarden voor een moderne politieorganisatie.

#### 3.5.1 Een heldere verdeling van verantwoordelijkheden

Zoals in het BNP was aangegeven, is in de periode 1999-2002 de Politiewet 1993 op een aantal terreinen aangepast om gebreken te herstellen en meer duidelijkheid te scheppen over verantwoordelijkheden en bevoegdheden op regionaal en landelijk niveau.

Inmiddels ligt de verantwoordelijkheid voor het beheer op rijksniveau van de politie bij de minister van BZK.<sup>31</sup> Het wetsvoorstel 'Bestel in balans' stelt voor de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden op regionaal niveau te verduidelijken. Bijvoorbeeld door

de bevoegdheden van de korpsbeheerder en die van het regionale college te scheiden als het gaat om de vaststelling van de beleid- en beheerstukken voor het regionale politiekorps. Het wetsvoorstel 'Bestel in balans' is op dit moment aanhangig bij de Tweede Kamer.<sup>32</sup>

#### 3.5.2 Een beter gebruik van de beleid- en beheercyclus

Met het verschijnen van het BNP in 1998 is een begin gemaakt met een landelijke beleid- en beheercyclus voor de Nederlandse politie. In het BNP werd het belang van een heldere en eenduidige verdeling van verantwoordelijkheden tussen het Rijk en de politiekorpsen onderkend. Om dit belang te onderstrepen, werden het BNP en de Landelijke Politiebrieven (LPB), als jaarlijkse actualisering van het BNP, in de wet verankerd. In de LPB's werden beleidsthema's en beheersmatige randvoorwaarden voor de regionale beleidsplannen benoemd, werd het BNP op enkele punten geaccentueerd en werden accenten gelegd.

Inmiddels is de landelijke beleid- en beheercyclus aangepast en is eind 2002 het LKNP opgesteld (zie hiervoor de hoofdstukken 1 en 6).

#### 3.5.3 Randvoorwaarden voor een moderne politieorganisatie

Het BNP diepte ook een aantal randvoorwaarden voor een moderne politieorganisatie verder uit. Genoemd werden, naast *financiën* (zie hoofdstuk 5):

- transparantie en *benchmarking* van prestaties en effecten;
- doelmatigheid, doelgerichtheid en doeltreffendheid;
- informatievoorziening (*paragraaf 3.6*).

#### Transparantie en benchmarking van prestaties en effecten

Om de transparantie en de onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring te vergroten is in 1999 het

Informatiemodel Nederlandse Politie (INP) opgesteld. Het INP is een gemeenschappelijk en uniform informatiemodel, dat via bedrijfsvoeringsgegevens inzicht geeft in de resultaten van het politiewerk in Nederland.

Om het sturen op prestaties mogelijk te maken, is al in 1997 een managementinformatiesysteem voor de Nederlandse Politie opgezet: GIDS (Geïntegreerde interactieve databank voor strategische bedrijfsinformatie). Dit systeem verzamelt managementinformatie uit de bronsystemen van de politie om het politiewerk beter te kunnen sturen. In 1999 is besloten deze managementinformatie te structureren op basis van het INP. Alle korpsen leveren maandelijks managementgegevens aan.

Via GIDS werden dertien van de negentien indicatoren van de prestatiebekostiging en het politieconvenant 1999 gevolgd. In 2001 is een onderzoek uitgevoerd naar de betrouwbaarheid van de GIDS-gegevens. Naar aanleiding van de uitkomsten hiervan is in 2002 het landelijke project 'Betrouwbaarheid' gestart. Hierin wisselen korpsen instrumenten uit en is een *checklist* voor GIDS, de bronsystemen, de borging en het beheer ontwikkeld. Zowel de GIDS-organisatie als de politiekorpsen hebben geld gekregen om de kwaliteit van deze informatie te verbeteren. In 2003 wordt dit door een nieuwe *audit* geëvalueerd, waarbij ook gekeken wordt naar de resultaten van de inzet van het extra geld.

Om GIDS te onderhouden en verder te ontwikkelen is in 1998 een GIDS ontwikkel- en onderhoudsgroep (GIDS-oog) opgezet. De implementatie van GIDS is gefaseerd verlopen, waarbij al in 2000 alle politiekorpsen met minimaal één aansluiting op GIDS waren aangesloten.

<sup>31</sup> Dit is geregeld bij wet van 12 oktober 2000 (Stb. 2000, 450) en nader uitgewerkt in het gewijzigde Besluit beheer regionale politiekorpsen (Stb. 2002, 213).

<sup>32</sup> Kamerstukken Tweede Kamer 2001-2002, 27 560, nrs. 1-2.

### Doelmatigheid

De politiekorpsen hebben in de afgelopen vier jaar veel inspanningen verricht om de doelstelling ten aanzien van doelmatigheid te realiseren. Hiervoor is onder andere op landelijk niveau een “Afstemmingsoverleg doelmatigheid” opgericht, waarin zowel de korpsen als het ministerie van BZK vertegenwoordigd zijn. In opdracht van het afstemmingsoverleg heeft een extern adviesbureau een meetinstrument ontwikkeld waarmee korpsen hun inspanningen op het gebied van doelmatigheid kunnen onderzoeken. Ook zijn maatregelen benoemd die leiden tot een hogere doelmatigheid. De doelmatigheidsmaatregelen die dit onderzoek heeft opgeleverd, zijn aan de korpsen ter beschikking gesteld om verdere doelmatigheidsverbetering mogelijk te maken. Uit de onderzoeken blijkt dat in het jaar 2000 circa 1.600 *fte's* zijn vrijgekomen voor het directe en indirecte uitvoerende politiewerk, waardoor de politie voor de burger meer beschikbaar en beter zichtbaar is geworden. Dit werd op drie manieren bereikt: door een sterkte-uitbreiding bij het uitvoerende personeel, door verbetering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en door besparing van materiële kosten.

Door deze inspanningen is de doelstelling van 2.000 *fte* in de periode 1999-2002 ook daadwerkelijk behaald. Dit betekent dat circa 5% extra *fte's* voor de uitvoerende dienst zijn vrijgekomen. In de tweede helft van 2003 zal een eindmeting worden uitgevoerd naar het exacte resultaat van de doelmatigheidsmaatregelen van korpsen in de periode 1999-2002.

Ook de komende jaren blijft doelmatigheid een belangrijk punt van aandacht. In het LKNP is daarom een prestatieafpraak over doelmatigheidsverbetering opgenomen.



### 3.6 Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

De informatie- en communicatietechnologie (ICT) binnen de Nederlandse politie gedurende de periode 1999-2002 wordt langs twee wegen belicht:

- Algemene toepassing van ICT binnen de Nederlandse politie;
- ICT-projecten

#### 3.6.1 Algemene toepassing van ICT binnen de Nederlandse politie

De informatiehuishouding van de Nederlandse politie was gefragmenteerd en verouderd. Om goed in te kunnen spelen op de maatschappelijke veranderingen was een vernieuwingsslag noodzakelijk. Sinds het verschijnen van het BNP is daarom door de betrokken ministeries, samen met de korpsbeheerders, de korpschefs en het Openbaar Ministerie een meerjarig verbeterprogramma geformuleerd voor de politieke informatiehuishouding.

Het dagelijkse politiewerk zal in de toekomst veel beter ondersteund worden, op basis van een landelijk georganiseerd ICT-beleid en ICT-dienstverlening. Hierdoor zullen politiemedewerkers geen last meer hebben van regiogrenzen, zal informatie overal op uniforme, gebruiksvriendelijke wijze beschikbaar zijn en zal de (elektronische) informatie-uitwisseling met de ketenpartners aanzienlijk worden verbeterd. Ook bepaalde publiekscontacten, zoals bijvoorbeeld bij aangifte, zullen op een moderne klantvriendelijke wijze elektronisch kunnen plaatsvinden.

De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de in december 1999 door de minister van BZK geïnstalleerde 'Regieraad ICT politie'. Deze Regieraad stelt in een rapport dat de technologie niet leidend moet zijn in het voorzien in de informatiebehoeften van de politie.<sup>33</sup> Daarom is een bestuurlijke en organisatorische scheiding aangebracht tussen de formulering van de vraag en behoefte aan informatievoorzieningen, en de wijze waarop technologisch in deze vraag wordt voorzien. In 2001 heeft de Regieraad de ICT-veranderorganisatie ingesteld. Deze organisatie heeft voor de uitvoering van het bestek op 14 februari 2002 twee nieuwe landelijke ICT-concernorganisaties ingericht: de *Coöperatie informatiemanagement politie* (CIP) en de *ICT-Servicecoöperatie politie, justitie en veiligheid* (ISC). De CIP is verantwoordelijk voor de 'vraagzijde' van ICT-services en bepaalt samen met de korpsen hoe de politieprocessen ondersteund worden door informatiesystemen. De ISC is verantwoordelijk voor de 'aanbodzijde' en gaat ICT-services bieden aan, in eerste instantie, de politiekorpsen. Door de CIP de rol van opdrachtgever ten opzichte van de ISC te laten vervullen, wordt geborgd dat de vraag leidend is.

Om te komen tot een uniforme informatiehuishouding moeten alle landelijke initiatieven en ICT-hulpmiddelen en -voorzieningen worden ondergebracht in de twee coöperaties. Zo zijn de activiteiten van de Regieraad ICT

<sup>33</sup> 'Bestek 2001-2005 voor de vernieuwing van de informatiehuishouding van de Nederlandse politie' (het zogenaamde 'ICT-bestek').

politie en de ICT-taakorganisatie met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2002 ondergebracht bij de CIP. Van grote betekenis is ook de integratie, vanaf oktober 2002, met de ontwikkel- en beheerorganisatie NPOL (*de informatievoorziening van* de Nederlandse politie). NPOL beschikt, als eigenaar van een aantal cruciale informatiesystemen voor de politie, over veel kennis. Hierdoor kan bij de vernieuwing optimaal gebruik gemaakt worden van de kennis van de bestaande informatiehuishouding van de politie (ook één van de randvoorwaarden van het ICT-bestek). Verder zijn tussen de ISC en de ITO (*Informatie- en communicatie Technologie-Organisatie*; een agentschap van het ministerie van BZK) vergaande afspraken gemaakt en is voor de invulling van het sociaal statuut een convenant afgesloten. Onder andere over de personele samenwerking. In de zomer van 2002 was de ‘informatiearchitectuur’ klaar; deze is inmiddels algemeen geaccepteerd.<sup>34</sup> Ook zijn diverse ontwikkelingsprogramma’s geformuleerd, ter besluitvorming voorgelegd en in uitvoering genomen. Het programma Opsporing is daarbij als eerste prioriteit aangemerkt. Een van de voornaamste projecten die in 2002 in het programma Opsporing is geïntegreerd is Hydra. Hydra is de uniforme opvolger van verschillende rechersystemen en zal de start vormen van de *Politie-suite* Opsporing.

Op basis van de technische doelstellingen uit het ICT-bestek heeft het ISC zich in 2002 intensief voorbereid op en geïnvesteerd in de clustering van rekencentra, de inrichting van verzorgingsgebieden en de uitrol van een algemene nutsvoorziening (de *data*-transportdienst).

### 3.6.2 Multidisciplinaire ICT-projecten

In een aantal belangrijke ICT-projecten heeft de Nederlandse politie in de periode 1999-2002 nauw samengewerkt met de brandweer en de geneeskundige hulpdiensten. De projecten *C2000*, *Gecolokeerde meldkamer* en *Geïntegreerd meldkamersysteem* (GMS) zijn gericht op een gezamenlijk optreden van de drie diensten bij multidisciplinaire incidenten.

Het digitale communicatiesysteem *C2000* dient de communicatie met en door de meldkamers van politie, brandweer en geneeskundige hulpdiensten te verbeteren. Om gebruik te kunnen maken van *C2000* worden de meldkamers uitgerust met zogenaamde Radio- en alarmeringsbediensystemen (RABS). Het project ‘gecolokeerde meldkamer’ houdt in dat de meldkamers van politie, brandweer en geneeskundige hulpdiensten regionaal worden samengevoegd tot multidisciplinaire meldkamers, zodat de diensten in de meldkamer beter en sneller kunnen afstemmen. Dit werd geadviseerd door de Commissie Onderzoek Vuurwerkramp (de ‘commissie-Oosting’) naar aanleiding van de vuurwerkramp in Enschede, welk advies door het kabinet werd overgenomen. Het GMS is ontwikkeld ten behoeve van het vormen van multidisciplinaire meldkamers ontwikkeld. Het systeem wordt gebruikt bij de afhandeling van incidenten. Met de invoer van GMS beschikken zowel politie, brandweer als geneeskundige hulpdiensten (ambulancevervoer) over eenzelfde systeem, waardoor deze beter kunnen samenwerken en minder tijd verloren gaat met het doorbellen en opnieuw invoeren van incidentgegevens.

<sup>34</sup> De architectuur beschrijft de eisen waaraan gegevens, opslag, bewerking, presentatie en distributie moeten voldoen om te komen tot een flexibele, bruikbare en transparante informatiehuishouding van de Nederlandse politie.





Het Beleidsplan Nederlandse Politie (BNP) stelde voor de periode 1999-2002 beheersmatige randvoorwaarden voor het personeelsbeleid. Het BNP noemde hierbij *werving en selectie*, *politieonderwijs*, *loopbaanbeleid*, *integriteit* en *arbeidsvoorwaarden*. De Landelijke Politiebrief (LPB) 2002 noemde daarnaast *diversiteit*, de *Regeling toetsing geweldsbeheersing politie* (RTGP), *ziekteverzuim* en *vrijwillige politie*. Daarnaast is de personele sterkte van de Nederlandse politie in de periode 1999-2002 meer dan eens een punt van aandacht geweest.

#### 4.1 Werving en selectie

In het Regeerakkoord van het kabinet-Kok II (1998-2002) was overeengekomen dat de politie in de regeerperiode 1998-2002 met 3.000 *fte's* (*full time equivalents*; 'voltijdse dienstverbanden') werd uitgebreid. Uitgangspunt daarbij was dat de politiekorpsen hun eigen verantwoordelijkheid voor het personeelsbeleid behielden.

De wervingsinspanningen van de korpsen zijn in de periode 1999-2002 in grote mate op elkaar afgestemd om het beeld van één Nederlandse politie uit te stralen. Het Project Personeelsvoorziening Politie (PPP), een samenwerkingsverband van de politiekorpsen, het LSOP, het Politie Onderwijs- en Kenniscentrum en het ministerie van BZK, is erin geslaagd eenheid te brengen in de activiteiten van de verschillende korpsen. De

arbeidsmarktcommunicatie vertoont één gezicht. Er zijn verschillende instrumenten ontwikkeld: een wervings- en imagocampagne, web-sites, een monitoringsysteem en allerlei soorten wervings- en informatiemateriaal. Met ingang van 1 januari 2002 is het PPP structureel ondergebracht bij het LSOP. Samen met de regionale inspanningen is door dit project de beoogde sterkte-uitbreiding voor 2002 al medio 2001 gerealiseerd. Het resultaat van de centrale wervingsinspanning overtrof in 2002 het resultaat van de regionale inspanning. Ook werd het selectieproces verbeterd, onder meer door kortere doorlooptijden en selectie op locatie. De regeling voor aan-stellingseisen werd vernieuwd en de regeling diversiteitimpuls leidde tot een grotere aandacht voor het aantrekken van allochtonen. Naast de werving van specifieke doelgroepen moest er aandacht besteed worden aan het behoud van deze groepen in de organisatie.

In 2002 waren de wervingsactiviteiten vooral gericht op specifieke doelgroepen: vrouwen, allochtonen en administratief-technisch personeel. De wervingsactiviteiten ondersteunden zo het diversiteitbeleid. Het wervingspotentieel van de politie is nog steeds voldoende om aan de vervangings- en uitbreidingsvraag te voldoen. Verder is in 2002 een begin gemaakt met het monitoren van de gehele personeelsvoorzieningsketen, onder andere door bestanden van de afzonderlijke schakels te koppelen.

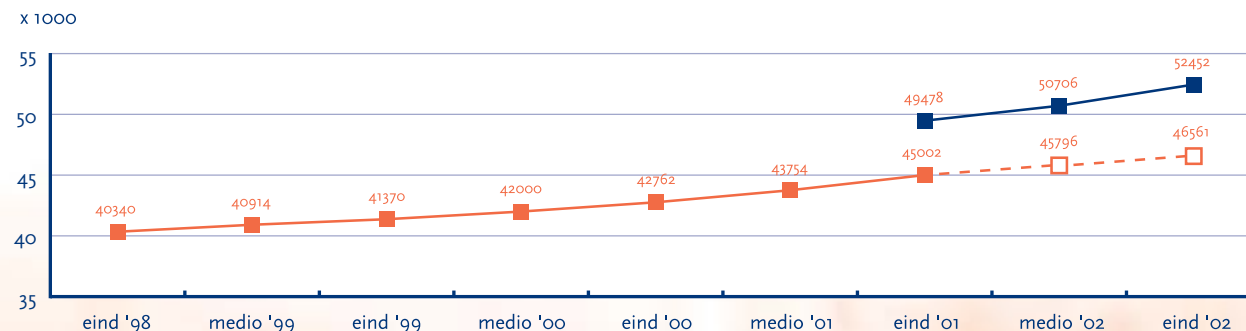
##### 4.1.1 Personele sterkte

De personele sterkte van de Nederlandse politie bedroeg eind 1998 40.340 *fte's*. In de periode 1999-2002 groeide de politiesterkte fors. Dit werd vooral veroorzaakt door de doelstelling van het kabinet-Kok II om in de (regeer)periode 1998 - 2002 de personele sterkte van de Nederlandse politie uit te breiden met 3.000 *fte's*. Later is

deze doelstelling opgehoogd tot 3.400 *fte's*, als onderdeel van de compensatie voor de invoering van de 36-urige werkweek. Al eind 2001 was deze doelstelling (ruimschoots) gerealiseerd: een stijging met 4.780 *fte's*. Met ingang van 2002 is de telssystematiek voor de politiesterkte gewijzigd. In de periode 1999-2001 werd de politiesterkte uitsluitend bepaald door de personele sterkte van de vijftientig regionale politiekorpsen. Met ingang van 2002 maakt ook de capaciteit van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) (op dat moment ongeveer 3.500 *fte's*) deel uit van het landelijke sterktecijfer. Ook werd vanaf 2002 meer recht gedaan aan enkele capaciteitsverruimende (werktijdverlenging, politieonderwijs 2002 e.d.) én enkele capaciteitsbeperkende maatregelen (de tijdelijke ouderenregeling (TOR) e.d.) die tot dan toe nog niet tot uitdrukking kwamen in het sterktecijfer.<sup>35</sup> Waar de personele sterkte volgens de oude telssystematiek eind 2001 45.002 *fte's* bedroeg, was deze op nagenoeg hetzelfde moment, begin 2002, volgens de nieuwe telssystematiek 49.478 *fte's*. De feitelijke personele sterkte van de Nederlandse politie bedroeg eind 2002, volgens de nieuwe telssystematiek, 52.452 *fte's*.<sup>36</sup> Voor de sterkteontwikkeling per korps in deze periode wordt verwezen naar de Kerngegevens Nederlandse Politie (KNP) 2002 (zie de KNP, tabel 2.2).

In het kader van het veiligheidsprogramma is voor de periode 2002-2010 een nieuwe doelstelling voor de personele sterkte vastgesteld. Volgens de nieuwe berekeningssystematiek moet de politiesterkte eind 2010 zijn gegroeid naar ongeveer 54.500 *fte's*. In 2002 werd al een flink deel hiervan gerealiseerd. Een stijgende vervangingsvraag (de instroom van nieuwe medewerkers ter compensatie van de uitstroom van andere medewerkers), samen met een langere opleidingsduur, maakt echter dat het resterende deel van de sterktedoelstelling naar verwachting in een trager tempo zal worden gerealiseerd.<sup>37</sup>

**Feitelijke personele sterkte Nederlandse politie**  
m.i.v.2002 volgens nieuwe telssystematiek, bron: PolBIS



35 Brief nr. EA2002/83873 d.d. 16 oktober 2002 van de minister van BZK aan de Tweede Kamer betreffende de 'Vaststelling (berekeningswijze) feitelijke sterkte politie'.

36 Wanneer voor deze berekening de oude telssystematiek was gehanteerd zou deze sterkte 46.561 *fte's* bedragen.

37 Zie hiervoor tevens de brief van de minister van BZK aan de Tweede Kamer, kenmerk EA2003/65419 d.d. 3 juni 2003, betreffende de 'Ontwikkeling politiesterkte per 31 december 2002'.



## 4.2 Politieonderwijs

Om beter in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en de daaraan gekoppelde taken en prioriteiten van de politie is er gewerkt aan een nieuwe onderwijsstructuur.

Na de evaluatie van de LSOP-wet in 1998 bleek het noodzakelijk de kwaliteit van de politieopleidingen en van de organisatiestructuur van het LSOP te verbeteren. In 2000-2002 is gewerkt aan de totstandkoming van een wetsvoorstel voor de Wet op het LSOP en het Politieonderwijs als basis voor het nieuwe politieonderwijs. Het nieuwe politieonderwijs is in januari 2002 van start gegaan. De Wet op het LSOP en het Politieonderwijs is op 1 april 2003 van kracht geworden.

Het vernieuwde initiële politieonderwijs speelt in op ontwikkelingen in de maatschappij. Het is omgevormd van een traditionele, vakgerichte 'bedrijfsopleiding' naar een uniek, samenhangend stelsel van beroepsonderwijs op MBO-, HBO- en WO-niveau. Het nieuwe onderwijsstelsel waarborgt daarmee de eigenheid en aparte positie van het politieonderwijs én sluit in structuur aan op het reguliere onderwijs. In januari 2002 zijn, volgens planning, de eerste assistent-politiemedewerkers, politiemedewerkers en *allround*-politiemedewerkers met hun opleiding gestart, gevolgd door de eerste politiekundigen in augustus 2002.

Naast nieuw initieel politieonderwijs is ook het nieuwe postinitiële onderwijs onderdeel van het samenhangende stelsel. Het nieuwe postinitiële onderwijs is gebaseerd op beroepsprofielen en is net als het initieel onderwijs competentiegericht en contextgebonden. Het nieuwe postinitiële onderwijs moet leiden tot breed gespecialiseerde maar tegelijkertijd ook breed inzetbare professionals, tot het opleiden van de specialist en leiding-

gevende voor een beroep in plaats van een functie en tot een hoger rendement van het onderwijs door het erkennen van verworven competenties.

De rol van de politiekorpsen wordt in het nieuwe onderwijs aanzienlijk vergroot. Het praktische opleidingsdeel is een wezenlijk element van het politieonderwijs: studenten wisselen opleiding aan het onderwijsinstituut af met lerend werken in het politiekorps. De eerste ervaringen van de politiekorpsen met de nieuwe aspiranten zijn positief. Korpsen blijven, net als in de oude situatie, verantwoordelijk voor de werving, selectie en aanstelling van toekomstige politiefunctionarissen. Ieder politiekorps moet voor zichzelf vaststellen welke personele inzet ze op korte en lange termijn nodig heeft. Op basis daarvan wordt duidelijk hoe de onderwijsbehoefte er uit ziet.

In 2002 is de instelling van de Politieonderwijsraad (POR) in januari 2003 voorbereid. De POR is een onafhankelijk van de ministers van BZK en van Justitie en het LSOP functionerende adviescommissie met wettelijke taken, waarin het beroepsveld een zwaarwegende stem heeft. Naast de POR, die zich met name richt op afstemmingsvraagstukken, zal de Inspectie voor openbare orde en veiligheid (IOOV) toezicht houden op de inhoudelijke kwaliteit van het politieonderwijs. Ook hierbij is gekeken naar de structuur van het regulier onderwijs. Er is gekozen voor een vorm van toezicht die vergelijkbaar is met het reguliere onderwijs.

## 4.3 Loopbaanbeleid

Volgens het BNP zijn de politiekorpsen zelf voor het grootste gedeelte verantwoordelijk voor het loopbaanbeleid en moeten zij dat verder ontwikkelen om de kwaliteit van het politiepersoneel te verhogen. Door het loopbaanbeleid kan ook geanticipeerd worden op de vergrijzing en de daarmee samenhangende uitstroom uit de politiekorpsen.

De korpsen hebben in ruime mate aandacht besteed aan het loopbaanbeleid. Soms was sprake van samenwerking tussen regionale politiekorpsen, vaak ging het om individueel ontwikkelde en toegepaste instrumenten. Er was verhoogde aandacht voor ouderen, diversiteit, ontwikkelingsgericht personeelsbeleid, competentie management, instroom, uitstroom en mobiliteit. De consequenties van het vernieuwde opleidingsstelsel voor initieel en post-initieel onderwijs zijn hierbij voor zover mogelijk betrokken. Sommige politiekorpsen verbreden het loopbaanbeleid naar niet-leidinggevende functies, bijvoorbeeld door een doorstroomregeling van de schalen 4 en 5 naar hoger gekwalificeerde functies. Met name vanaf 2001 is de nadruk komen te liggen op de inbedding van het vernieuwde opleidingsstelsel en de uitvoering van de CAO-afspraken uit de CAO 2001-2003. De vorming van *Bovenregionale researchteams* (BRT's) heeft niet in voldoende mate geleid tot een loopbaanbeleid op bovenregionaal niveau. Bij de vorming van de nieuwe bovenregionale en nationale recherche wordt hieraan wel nadrukkelijk aandacht besteed.

In het kader van het landelijke *management development*-programma voor het hogere politiekader heeft het LSOP in de afgelopen periode (in samenwerking met het ministerie van BZK en de politiekorpsen) de School voor politieleiderschap (SPL) opgericht en zijn aparte ontwikkeltrajecten gestart voor het hogere politiekader.

#### 4.4 Arbeidsvoorwaarden

Volgens het BNP hebben de primaire arbeidsvoorwaarden centrale regeling nodig en moet de bedrijfsvoering decentraal worden ingevuld. De politiekorpsen dienden hiertoe voldoende ruimte te hebben en deze ook te benutten. De ontwikkeling van de arbeidsvoorwaarden bij de politie zou in de pas moeten lopen met de (veranderende) eisen die aan de politie worden gesteld. Om uitdrukking te geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid als werkgever werden in nauw overleg met de politiekorpsen voorstellen op het terrein van arbeidsvoorwaarden gedaan. Deze samenwerking is vastgelegd in een convenant.

De arbeidsvoorwaarden hebben de afgelopen jaren in het teken gestaan van het implementeren van de afspraken uit het akkoord 'Arbeidsvoorwaarden sector politie 2001-2003'. Het akkoord omvatte een groot aantal afspraken die niet alleen betrekking hadden op de individuele rechtspositie, maar juist ook op de verdere modernisering en flexibilisering van het personeels-beleid.

Met de CAO-politie is een begin gemaakt met ontwikkelingsgericht personeelsbeleid. Het personeelsbeleid kan immers niet op zichzelf staan, maar moet integraal samenhangen met het strategisch beleid van het politiekorps. De CAO-politie heeft ook de eerste aanzet gegeven om maatwerk te realiseren in de persoonlijke arbeidsvoorwaarden.

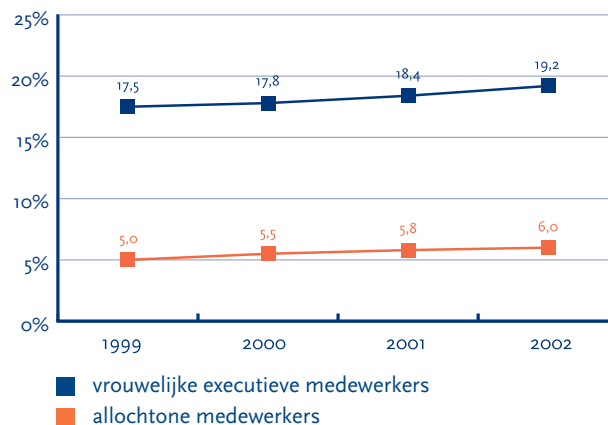
Verder heeft de CAO-politie het thema 'capaciteitsmanagement' aangesneden en sterk ingezet. Het gaat hierbij om de verbetering van de netto-inzetbaarheid van het politiepersoneel en de voordelen hiervan, zoals 'rust in de roosters'. Bij het opstellen van dienstroosters moet – meer dan tot nu toe gebeurd – rekening worden gehouden met de inzet van de politiecapaciteit op het juiste moment en de juiste plaats. Daartoe is het project 'Optimalisering capaciteitsmanagement' gestart.

#### 4.5 Diversiteit

Binnen het regionale personeelsbeleid heeft diversiteit de afgelopen jaren een nadrukkelijke plaats gekregen. In de LPB 2002 werd de korpsen gevraagd een streefcijfer te geven voor de aantallen vrouwelijke en allochtone medewerkers binnen de organisatie. Deze streefcijfers zijn opgenomen in de plannen van aanpak die de meeste korpsen hebben opgesteld.

Daarnaast is het opvallend dat steeds meer korpsen zich richten op het onderwerp cultuur, het hanteren van de juiste normen en waarden en goed leiderschap. Binnen dit thema wordt verder aandacht besteed aan diversiteit, integriteit en omgangsvormen. De samenhang van deze laatste drie onderwerpen wordt steeds meer onderkend en steeds vaker ingebed in het totale beleid van het korps.

Percentage medewerkers politiekorpsen  
excl. KLPD en LSOP, incl. aspiranten, bron: PolBIS



Het aantal allochtone medewerkers binnen de vijftwintig regionale politiekorpsen is in 2002 met 245 personen toegenomen. Het percentage allochtone medewerkers is daarmee toegenomen van 5,8% naar 6,0%

(zie verder de KNP, tabel 2.23). Hoewel er sprake is van een stijgende trend, voldoen de korpsen niet aan het streefcijfer uit de Wet Samen. Het landelijke evenredigheidspercentage bedraagt 10%.

Het aantal vrouwelijke medewerkers binnen de vijftwintig regionale politiekorpsen is in 2002 weer toegenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. In bijna alle politiekorpsen is sprake van een stijgende trend. Landelijk gezien steeg het aantal vrouwelijke medewerkers in een uitvoerende functie van 6.172 (18,4%) in 2001 naar 6.589 (19,2%) in 2002 (zie verder de KNP, tabel 2.12).

Bijna alle politiekorpsen besteden aandacht aan emancipatiebeleid. Veel korpsen willen het percentage vrouwelijke uitvoerende medewerkers verhogen. Een aantal korpsen heeft ook een beleid dat gericht is op de doorstroom van vrouwelijke medewerkers naar leidinggevende posities. Andere methoden zijn: mogelijkheden tot het werken in deeltijd, kinderopvang, mogelijkheden voor herintreden, 'zij-instroom' en duo-banen. Daarnaast is er beleid gericht op omgangsvormen, regelingen arbeid & zwangerschap en werkervaringsplaatsen, specifiek voor vrouwelijke medewerkers.

In het kader van het diversiteitsbeleid bij de politie heeft het ministerie van BZK in de periode 1998-2002 diverse initiatieven en maatregelen genomen om dit beleid in de korpsen extra te stimuleren. In 2000 is het 'Werkplan Diversiteit Politie 2001-2005' verschenen. Het werkplan geeft aanbevelingen gericht op de instroom en behoud van minderheidsgroepen bij de politie. Onderwerpen als verbetering van omgangsvormen, verandering van de korpscultuur en specifiek loopbaanbeleid voor deze groepen maken daarvan deel uit. Verder is er sinds maart 2001 een Landelijk expertisecentrum diversiteit (LECD), dat de politiekorpsen stimuleert en faciliteert bij de

ontwikkeling en uitvoering van het diversiteitsbeleid. In de jaren 2000, 2001 en 2002 heeft de minister van BZK aan alle politiekorpsen jaarlijks €2,36 mln. ter beschikking gesteld voor diversiteitprojecten die gericht zijn op de werving en het behoud van minderheids-groepen. Dit extra geld heeft geleid tot een grotere aandacht voor het diversiteitsbeleid binnen alle politie-korpsen en de start van diversiteitsprojecten.

In diezelfde periode ontving het LSOP jaarlijks ca. €1 mln. ten behoeve van 'voorschakelklassen'. Deze klassen waren bedoeld om overbrugbare taalachterstand voor (allochtone) politiekandidaten te verhelpen.

Medio 2003 wordt de voortgang van de gesubsidieerde diversiteitprojecten, de bevindingen van de korpsen en de resultaten van het LECD, tussentijds geëvalueerd.

#### **4.6 Regeling geweldsbeheersing politie (waaronder schietvaardigheid)**

In 2000 en 2001 zijn grote inspanningen geleverd om de kennis en vaardigheden voor het hanteren van alle gewelddsmiddelen die de politie gebruikt op niveau te brengen en te houden. In 2002 zijn deze inspanningen en het toezicht op de resultaten verder geïntensiveerd, waarbij zwaardere eisen werden gesteld en de naleving van de regelgeving periodiek werd onderzocht.

Vanaf 1 januari 2002 zijn de regels voor politiekorpsen voor geweldsbeheersing aangescherpt in de *Regeling Toetsing Geweldsbeheersing Politie* (RTGP). De regeling voorziet in drie toetsen die verplicht zijn voor hen die de voorgeschreven gewelddsmiddelen dragen (schietvaardigheid, aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden en geweldsbeheersing). Deze regeling betekent voor de bewapende politiemensen een substantiële verzwaring van de eisen waaraan zij moeten voldoen om hun

gewelddsmiddelen te mogen dragen. De oude Regeling Training en Toetsing Vuurwapengebruik Politie (RTTVP) (1996 – 2002) stelde alleen eisen op het gebied van de schietvaardigheid.

De IOOV heeft in 2002 onderzoek gedaan naar de naleving van de nieuwe regeling RTGP in de eerste helft van 2002. De focus van dit onderzoek lag op de resultaten van de toets Schietvaardigheid en de inname van gewelddsmiddelen bij hen die niet bevoegd waren. De resultaten op het gebied van Schietvaardigheid zijn sinds 1998 substantieel verbeterd met een stijging van gemiddeld 66% gecertificeerde medewerkers naar een gemiddelde van 91% medio 2002. Tien politiekorpsen haalden nog niet het minimaal gewenste aantal gecertificeerde politie-medewerkers van 90%. Het innemen van het vuurwapen bij hen die voor het dragen ervan niet bevoegd waren, liet echter teveel te wensen over. Ondanks het feit dat de informatievoorziening over de naleving van de regelgeving jaarlijks verbetert, blijft dit ook voor de komende jaren een punt van aandacht.

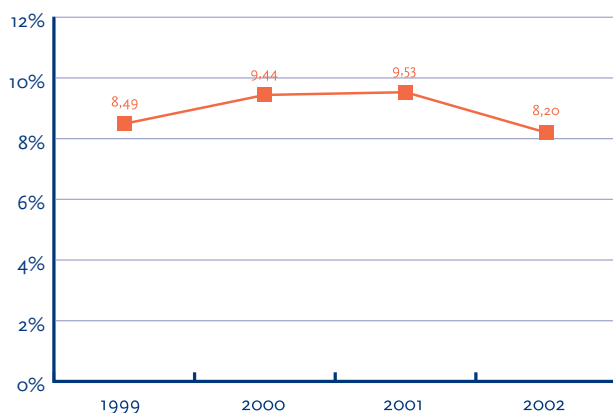
Naar aanleiding van het rapport van de IOOV zijn de politiekorpsen expliciet op hun verantwoordelijkheden gewezen met betrekking tot de registratie, rapportage over en sturing op dit onderwerp.

De kwantitatieve informatie over de naleving van de RTGP wordt in 2002 voor het eerst opgenomen in de reguliere rapportage over personeelsgegevens door politiekorpsen aan het landelijke POLBIS systeem (waarvan het beheer bij de minister van BZK ligt). Dit maakt het mogelijk om vanaf medio 2003 landelijk per personeelslid weer te geven met welke gewelddsmiddelen hij of zij is uitgerust en wat de resultaten van de toetsen zijn.

#### 4.7 Ziekteverzuim

Om de inzetbaarheid van het personeel te vergroten is het van groot belang om aandacht te besteden aan de bestrijding van het ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Daarom is in de periode 2001- 2003 incidenteel geld gegeven om de kwaliteit van de preventie, het verzuimbeheer en vroegtijdige reïntegratie te verbeteren. Daarnaast hebben de sociale partners in de sector en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een ARBO-convenant gesloten, dat naast enkele specifieke doelstellingen, ook tot doel heeft het generieke ziekteverzuimpercentage te laten dalen. Onder verantwoordelijkheid van de Raad van Hoofddoelcommissarissen zijn beide trajecten samengebracht onder één project: het landelijk project Arbeid & Politie.

**Ziekteverzuim Nederlandse Politie**  
inclusief KLPD en LSOP, bron: PolBIS



In de afgelopen periode hebben de korpsen uiteenlopende handreikingen gekregen om hun verzuimregistratie en ziekmelding te organiseren en een stelsel van regels voor controle en verzuimbegeleiding te realiseren. Bovendien heeft de minister van BZK, op basis van de Tijdelijke regeling bestrijding ziekteverzuim en beperking instroom in de WAO, ruim €3 miljoen subsidie beschikbaar gesteld voor het intensiveren en innoveren van de bestrijding van het ziekteverzuim en de beperking van de instroom in de WAO.

Ook de Dienst Geneeskundige Verzorging Politie (DGVP) draagt bij aan het terugdringen van het ziekteverzuim, onder andere door Psychopol, wachtlijstbemiddeling, het reïntegratieproject en Fysiopol. Fysiopol laat politieambtenaren met klachten aan het bewegingsapparaat door middel van een toegesneden werkhervattingprogramma zo snel mogelijk reïntegreren.

In 2002 is het ziekteverzuim binnen de Nederlandse politie afgenomen van 9,5% over het jaar 2001 tot 8,2% in 2002 (zie verder de KNP, tabellen 2.7.1 en 2.7.2).

Na jaren van substantiële toename heeft de trendbreuk die zich het afgelopen jaar al aftekende, zich doorgezet. Deze neergaande trend zal in de komende jaren moeten worden voortgezet.

Met het van kracht worden op 1 januari 2003 van de ministeriële regeling Verzuimregistratie is er voor de politiesector één, voor alle werkgevers in de sector geldende, regeling met definities en registratievoorschriften voor ziekteverzuim.

#### 4.8 Vrijwillige politie

In het BNP werd gestreefd naar het vergroten van de inzetbaarheid van de vrijwillige politie, het mogelijk maken van doorstroming naar hogere niveaus dan surveillant en het waar nodig verbeteren van de rechtspositie. De inzet van vrijwilligers bij de politie zou de band tussen samenleving en politie kunnen versterken. In 1999 is de regelgeving op deze punten dan ook aangepast.

Omdat veel belang werd gehecht aan de inzet van de vrijwillige politie is eind 2001 een werkgroep opgericht om te bekijken op welke manier in de toekomst moest worden omgegaan met de vrijwillige politie. In december 2002 heeft deze werkgroep een nota hierover uitgebracht. Deze nota ligt voor advies bij het KBB en de RHC en zal daarna, met advies van BZK, naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

Dit alles heeft nog niet tot een toename van het aantal vrijwilligers geleid; het aantal vrijwilligers is zelfs afgenomen van 2.403 in 1999 tot 1.921 in 2002 (zie verder de KNP, tabel 2.24).

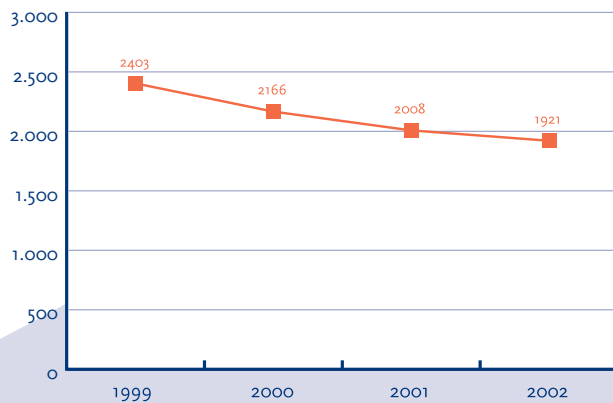
Bij een aantal korpsen wordt nagedacht over het anders omgaan met de vrijwillige politie. Zo is er bijvoorbeeld de volontair; een vrijwilliger die als burger ondersteunende werkzaamheden voor de politie verricht. Daarbij wordt een beroep gedaan op de vaardigheden en de kennis die men elders heeft verworven. In tegenstelling tot gangbare politievrijwilligers hoeven zij niet de

volledige politieopleiding te hebben gevolgd. Zij worden belast met taken die niet tot de kerntaken van de politie behoren, zoals voorlichting geven op scholen of het geven van anti-inbraak adviezen in het kader van het Politiekeurmerk Veilig Wonen® (PKVW). Deze ontwikkeling is in lijn met het voornemen uit het BNP dat ook in niet-uitvoerende functies vrijwilligers zouden kunnen worden ingezet.

Op basis van de uitgebrachte nota 'De vrijwillige ambtenaar van politie: Perspectief voor de toekomst' en de 'toolkit' voor vrijwilligers die onder verantwoordelijkheid van de RHC in ontwikkeling is, wordt de komende tijd nagegaan op welke wijze in de toekomst het beste gebruik kan worden gemaakt van de inzet van politie-vrijwilligers.

Aantal medewerkers vrijwillige politie  
(regionale politiekorpsen)

bron: PolBIS





In 2002 heeft de Nederlandse Politie (de vijftientig regionale politiekorpsen, inclusief de bovenregionale voorzieningen, en het Korps Landelijke Politiediensten – KLPD) een voordelig exploitatieresultaat behaald van €22 miljoen, tegenover €55 miljoen in 2001. Dit resultaat over 2002 is uitgedrukt in procenten 0,6% van de totale baten (€3,3 miljard). In 2001 was het resultaat 1,7% van de totale baten (€3,1 miljard).



### 5.1 Algemeen beeld

Het resultaat uit normale bedrijfsvoering van de Nederlandse politie bedroeg over 2002 €17 miljoen. Het exploitatieresultaat over 2002 bedroeg €22 miljoen. Hierin is de jaarlijkse vrijval uit de reserve waardeverschillen<sup>38</sup> van €20 miljoen begrepen.

Deze reserve waardeverschillen komt met ingang van 2003 door de invoering van de Harmonisatie afschrijvings-systematiek politie (HAP) te vervallen. Het exploitatieresultaat van €22 miljoen is een saldo van overschotten en tekorten per korps. Veertien korpsen hebben een overschot van, tezamen, €42 miljoen en twaalf korpsen een tekort van, tezamen €20 miljoen.

Voor de gegevens per korps wordt verwezen naar de Kerngegevens Nederlandse Politie (KNP) 2002 (zie de KNP, tabellen 4.1 t/m 4.8).

### 5.2 Staat van baten en lasten 2002

Uit de totale gerealiseerde staat van baten en lasten blijkt dat het begrote nadelige resultaat uit normale bedrijfsvoering van €40 miljoen over 2002 niet is gerealiseerd. De begrote baten zijn qua realisatie met ruim €143 miljoen toegenomen ten opzichte van de begroting, terwijl de begrote lasten qua realisatie slechts met bijna €87 miljoen zijn gestegen. Hierdoor is 2002 met een voordelig resultaat uit normale bedrijfsvoering van bijna €17 miljoen afgesloten.

De baten zijn in 2002 met 4,5% gestegen ten opzichte van de begroting, terwijl de personeelskosten slechts met 2,6% zijn gestegen. Mede doordat deze kosten niet de ontwikkeling van de baten hebben gevolgd is het voordelige saldo over 2002 ontstaan. Daar tegenover zijn de kosten van huisvesting en verbindingen en automatisering ten opzichte van de begroting gestegen met 5,5% en

7,9%, wat meer is dan het gemiddelde. Opvallend is dat zowel de begrote rentebaten als de begrote rentelasten aanzienlijk afwijken van de gerealiseerde bedragen. Per saldo leidt dit tot een voordelig verschil van circa €18 miljoen. Bij vergelijking van 2002 en 2001 zijn de baten met 9% gestegen en volgen de personeelskosten met 10%. De kosten van verbindingen en automatisering en de overige kosten zijn beide met 14% gestegen, wat meer is dan het gemiddelde van 10%. De daling van de rentebaten met €2,7 miljoen wordt veroorzaakt door de lage vergoedingen voor het uitzetten van gelden.

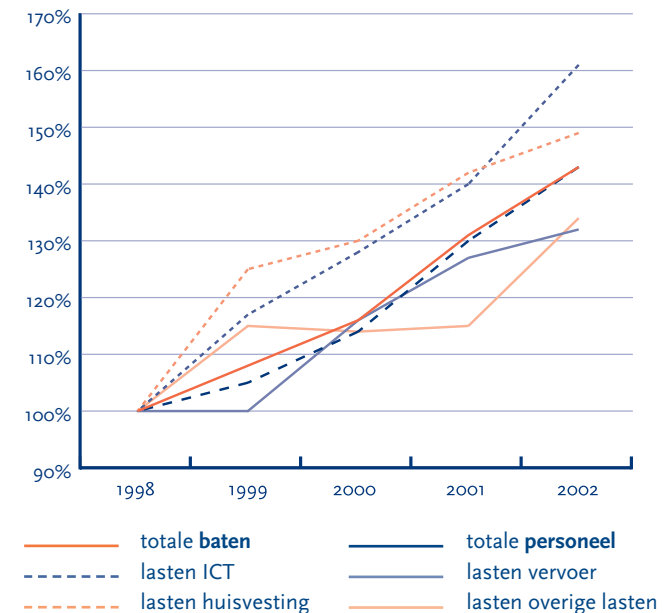
<sup>38</sup> De reserve waardeverschillen is ontstaan bij de overdracht van activa, niet zijnde grond, aan de politiekorpsen ten tijde van de landelijke politiereorganisatie in 1993/1994. Deze reserve was op het moment van overdracht van de die activa gelijk aan het verschil tussen vervangingswaarde en de boekwaarde daarvan. De reserve waardeverschillen valt sindsdien in principe naar rato van de afschrijvingen van het betreffende actief vrij ten gunste van de buitengewone baten en lasten van het politiekorps.

Staat van baten en lasten in € 1.000.000	begroting 2002	realisatie 2002	realisatie 2001
<b>baten</b>			
rijksbijdragen	3.180	3.300	3.010
overige baten	26	39	38
rentebaten	14	25	28
<b>totaal baten</b>	<b>3.220</b>	<b>3.364</b>	<b>3.076</b>
<b>lasten</b>			
personeel (inclusief opleiding en vorming)	2.548	2.614	2.373
rente	23	16	17
huisvesting	196	206	197
vervoer	111	112	108
verbindingen en automatisering	194	209	183
overige	189	190	166
<b>totaal lasten</b>	<b>3.261</b>	<b>3.347</b>	<b>3.044</b>
<b>resultaat uit normale bedrijfsvoering</b>	<b>-41</b>	<b>17</b>	<b>32</b>
buitengewone baten	51	39	39
buitengewone lasten	20	34	17
<b>Exploitatieresultaat</b>	<b>-10</b>	<b>22</b>	<b>54</b>

In 2002 heeft de minister van BZK door het wijzigen van artikel 45 van de Politiewet 1993 de mogelijkheid gekregen om regels te stellen ten aanzien van het vermogen van de politiekorpsen. Vanaf 1 januari 2003 wordt van deze mogelijkheid daadwerkelijk gebruik gemaakt. Met deze regels wordt bevorderd dat regionale politiekorpsen de (door het Rijk met het oog op de kosten van politie) verstrekte bijdragen rechtstreeks aanwenden voor politiezorg en dat de vermogensvorming beperkt blijft tot wat nodig is vanuit het oogpunt van een gezonde integrale bedrijfsvoering. De personeelsratio en de

solvabiliteitsratio zijn voor de minister de instrumenten om de genoemde doelstellingen te kunnen monitoren. De personeelsratio over 2002 is berekend op 77,7%. Deze ratio geeft aan welk deel van de baten wordt besteed aan personeelslasten, inclusief de kosten van opleiding en vorming, en is vanaf 2003 van kracht. In deze verhouding zijn de personeelskosten (na aftrek van de doorberekende personeelskosten) gerelateerd aan de totale baten. In de regelgeving is de ondergrens voor 2003 gesteld op 65% en de bovengrens op 85%. Voor 2007 en verder liggen deze grenzen op respectievelijk 73% en 77%.

#### Ontwikkelingen baten en diverse lastensoorten regionale politiekorpsen en KLPD; 1998=100%



#### 5.2.1 Ontwikkeling van baten en lasten 1998 - 2002

De getotaliseerde baten van de zesentwintig politiekorpsen zijn vanaf 1998 tot en met 2002 met 43% toegenomen. De personeelslasten lopen parallel aan deze ontwikkeling en zijn eveneens met 43% toegenomen.

De kosten van ICT (verbindingen en automatisering) zijn, met 61%, sneller gestegen dan de baten. Dat geldt eveneens voor kosten van de huisvesting: deze stijgen met 49%. De kosten van vervoer en de overige kosten blijven achter op de ontwikkeling van de baten en compenseren daarmee de hogere kosten van ICT en huisvesting. Het resultaat uit normale bedrijfsvoering is over de jaren 1998 tot en met 2002 positief gebleven.



### 5.3 Balans van de regionale politiekorpsen, het KLPD en de bovenregionale voorzieningen

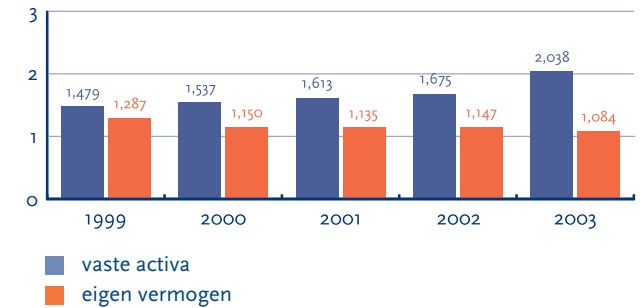
In de getotaliseerde balansen van 1999 tot en met 2002 van de regionale politiekorpsen, het KLPD en de bovenregionale voorzieningen is de trendmatige ontwikkeling van de vaste activa te zien. De voorzieningen geven een trendmatige stijging te zien, waarvan de stijging in 2002 voornamelijk is veroorzaakt door de voorziening Tijdelijke ouderenregeling (TOR). In de kortlopende schulden zijn aanzienlijke bedragen voor verlofstuwmere en vakantiegeld opgenomen. De verplichting om het vakantiegeld in de balans op te nemen is in 2000 geëffectueerd. De stijging van de kortlopende schulden van 1999 naar 2000 kan hierdoor worden verklaard. Eind 2001 was in de kortlopende schulden een aanzienlijke openstaande rijksbijdrage begrepen die in 2002 is afgebouwd, waarmee de daling van €657 miljoen naar €599 miljoen wordt verklaard.

Uit de jaarrekeningen 1999 - 2002 en de begrotingen van 2003 blijkt dat de gezamenlijke geprognosticeerde investeringen van de vijftientig regionale politiekorpsen en het KLPD ongeveer €580 miljoen bedragen. Deze zijn aanzienlijk hoger door de investeringen in C2000, huisvesting en automatisering.

Vanaf 2003 is de solvabiliteitsratio van kracht. De solvabiliteitsratio is gedefinieerd als het totaal van eigen vermogen en de voorzieningen, gedeeld door het balanstotaal. Hiervoor is een normwaarde vastgesteld van 60%. Voor 2003 is de ondergrens vastgesteld op 40% en de bovengrens op 80%. Voor 2007 en verder liggen deze grenzen op respectievelijk 50% en 70%.

In de onderstaande grafiek zijn zowel de solvabiliteitsfactor als de financieringsfactoren opgenomen. In de financieringsfactor wordt de verhouding tussen de rentedragende schulden en de vaste activa, respectievelijk het eigen vermogen en de vaste activa weergegeven.

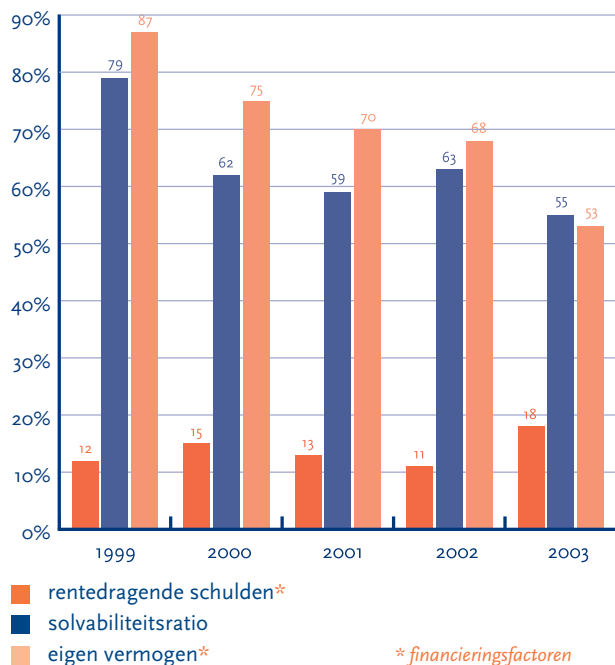
Verhoudingen vaste activa versus eigen vermogen 2003, ontleend aan de begrotingen van de politiekorpsen



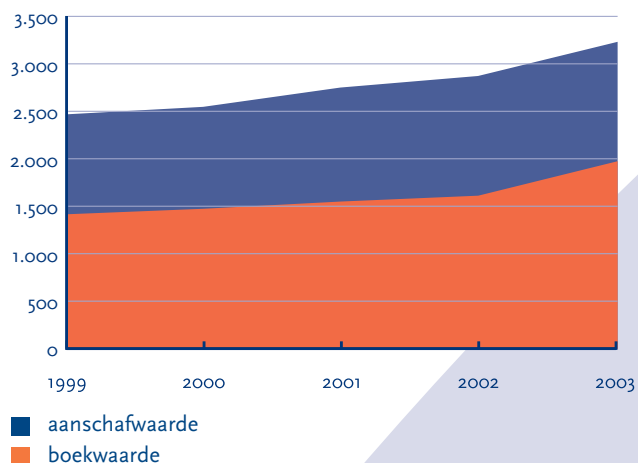
Activa in € 1.000.000	1999	2000	2001	2002
Vaste activa	1.479	1.537	1.613	1.675
Vorraden, vorderingen en overlopende activa	97	133	110	126
Liquide middelen	320	377	420	322
<b>Totaal activa</b>	<b>1.896</b>	<b>2.047</b>	<b>2.143</b>	<b>2.123</b>

Passiva in € 1.000.000	1999	2000	2001	2002
Eigen vermogen	1.287	1.150	1.135	1.147
Voorzieningen	123	129	139	186
Langlopende schulden	174	230	212	191
<b>Totaal lang vermogen</b>	<b>1.584</b>	<b>1.509</b>	<b>1.486</b>	<b>1.524</b>
Kortlopende schulden en overlopende passiva	312	538	657	599
<b>Totaal passiva</b>	<b>1.896</b>	<b>2.047</b>	<b>2.143</b>	<b>2.123</b>

### Financieringsverhoudingen 2003, ontleend aan de begrotingen van de politiekorpsen



### Ontwikkeling vaste activa 1999-2003 regionale politiekorpsen en KLPD; in € 1.000



De daling van de financieringsfactor eigen vermogen van 1999 naar 2000 is veroorzaakt door een tweetal factoren. In 2000 heeft het KLPD haar eigen vermogen omgezet in een lening van het ministerie van Financiën. Daarmee stegen de rentedragende schulden. Tevens zijn in 2000 door de regiokorpsen de schulden voor vakantiegeld en verlofstuwmeren als kortlopende schuld opgenomen. De betreffende bedragen zijn ten laste van het eigen vermogen gekomen.

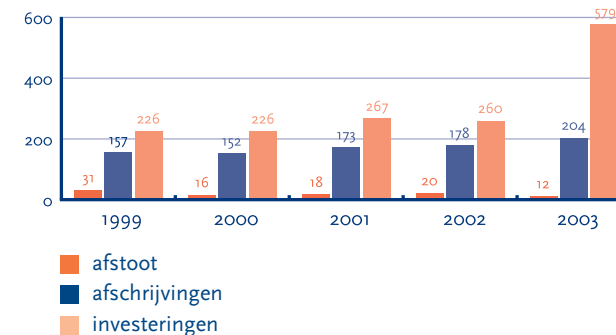
#### 5.3.1 Vaste activa

De aanschafwaarde van de vaste activa van de vijftientwintig regionale politiekorpsen en het KLPD blijkt van 1999 tot 2002 te zijn toegenomen. Uitgaande van de begrotingen 2003 zal deze door de investeringen verder toenemen tot € 3,2 miljard in 2003 en de boekwaarde tot € 2,0 miljard.

Eind 2002 is in zowel de aanschafwaarde als de boekwaarde van de vaste activa een bedrag van € 177 miljoen aan terreinen en gronden begrepen. Rekening houdend met dit bedrag is de verhouding tussen de boekwaarde

en de aanschafwaarde ongeveer 55%. Dit houdt in dat de vaste activa iets jonger zijn dan de helft van de gemiddelde levensduur voor de vaste activa. Dit wordt veroorzaakt door de investeringen in huisvesting gedurende de laatste jaren, die een lange levensduur hebben. In 2002 heeft 49% van het totaal van de investeringen betrekking op huisvesting, 23% op vervoer, 22% op verbindingen en automatisering en 6% op de overige categorieën.

### Mutaties vaste activa 1999-2003 2003, ontleend aan de begrotingen van de politiekorpsen



### 5-3.2 Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de Nederlandse politie (de vijftig regionale politiekorpsen en het KLPD) is in 2002 ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar: ruim € 1,1 miljard. De helft hiervan zijn bestemmingsreserves. Van deze bestemmingsreserves is € 69 miljoen bestemd voor C2000. De vermogenspositie van korpsen is echter zeer verschillend door de verschillen in de gehanteerde grondslagen en berekeningswijzen. Daarom is besloten om de HAP in te voeren. Met deze operatie, die in 2003 zijn beslag krijgt, worden de vermogens van alle korpsen op uniforme wijze bepaald door alle posten in de balans op identieke grondslagen te baseren. Zo zal het casco van gebouwen vanaf 2004 uniform in 35 jaar worden afgeschreven. De boekwaarde van vaste activa zal daartoe worden herrekend. Ook worden er richtlijnen gegeven voor de berekeningswijze van voorzieningen en schulden. De gevolgen van alle herberekeningen komen ten laste van de reserve waardeverschillen. De reserve waardeverschillen wordt eind 2003 na verwerking van deze correcties aan de algemene reserve toegevoegd.

### 5-3.3 Voorzieningen

De gezamenlijke voorzieningen voor personeel van de vijftig regionale politiekorpsen en het KLPD zijn toegenomen van € 76 miljoen eind 2001 tot € 123 eind 2002. Eind 2002 hebben tweeëntwintig van de zesentwintig politiekorpsen een voorziening voor de TOR. Een aantal korpsen heeft een voorziening gevormd ter gelijkmatige verdeling van de aan deze regeling verbonden kosten. Een beperkt aantal korpsen heeft de totale verplichting voor deze regeling als voorziening gevormd. Het totaal van de voorzieningen voor de TOR bedraagt eind 2002 € 60 miljoen.

### 5-3.4 Kortlopende schulden

Onder de kortlopende schulden zijn ook de verplichtingen voor vakantiegeden en verlofstuwmeren<sup>39</sup> begrepen. De schulden voor vakantiegeden bedragen ultimo 2002 € 84 miljoen en voor verlofstuwmeren € 117 miljoen. De schuld voor verlofstuwmeren is stabiel gebleven ten opzichte van 2001. Een groot aantal korpsen heeft gevolg gegeven aan het verzoek van het ministerie van BZK om het uniforme landelijke uurtarief te hanteren voor de berekening van deze verplichting. De openstaande rijksbijdragen zijn, zoals verwacht, afgenomen van € 123 miljoen tot € 73 miljoen eind 2002.

Ontwikkeling van het vermogen in: in € 1.000.000	2000	2001	2002
<i>stand op 1 januari:</i>	1.218	1.150	1.135
Te bestemmen resultaat	48	55	22
Vrijval reserve waardeverschillen	- 35	- 24	- 30
STIMP-afomingen		- 78	
STIMP-dotaties	44	47	
Verlof en vakantiegeden	- 128	- 5	
Overige vermogensmutaties	3	- 10	20
Totaal mutaties	- 68	- 15	12
<i>stand op 31 december</i>	1.150	1.135	1.147

<sup>39</sup> 'Verlofstuwmeer' is de – informele – benaming voor het (vaak grote) totale aantal nog niet opgenomen vakantie-uren van de medewerkers van een politiekorps. De – tegen een bepaald uurtarief – op geld gewaardeerde omvang van dat totale aantal uren wordt als 'kortlopende schuld' opgenomen in de balans van het betreffende politiekorps.

## 5.4 Kasstroomoverzicht

In het kasstroomoverzicht worden naast de stand van de liquide middelen, ook de ontvangsten en bestedingen ervan weergegeven. Het kasstroomoverzicht is een belangrijk instrument voor de beoordeling van de financiële positie van de regionale politiekorpsen.

De kasstroom op operatiebasis is ten opzichte van 2001 aanzienlijk afgenomen: van €310 miljoen naar €163 miljoen, en is evenals in 2001 niet voldoende om hieruit de investeringen te kunnen financieren. De investeringen zijn €77 miljoen hoger dan de kasstroom uit operationele activiteiten. Mede hierdoor zijn de liquide middelen met €98 miljoen afgenomen.

Door de aanwezige liquide middelen zijn er door de korpsen nauwelijks nieuwe leningen afgesloten. De langlopende schulden zijn evenals in 2001 per saldo afgenomen.

Kasstroomoverzicht			
in €1.000.000			
		2001	2002
<b>Liquide middelen aanvang boekjaar</b>		<b>420</b>	<b>377</b>
<b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b>			
Resultaat boekjaar (excl. vrijval reserve waardeverschillen)	2	31	
Afschrijvingen	178	173	
Mutaties voorzieningen	47	10	
Mutaties eigen vermogen (anders dan resultaat lopend boekjaar)	10	- 46	
Mutaties werkkapitaal	- 74	142	
bij:		163	310
<b>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>			
Investeringen	- 260	- 267	
Desinvesteringen (per saldo)	20	18	
af:		- 240	- 249
<b>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>			
Nieuwe leningen	21	10	
Aflossingen op leningen	- 42	- 28	
af:		- 21	- 18
<b>Liquide middelen einde boekjaar</b>		<b>322</b>	<b>420</b>

## 5.5 Financiën 1999-2002

*(waaronder het bekostigingsstelsel)*

In het Beleidsplan Nederlandse Politie (BNP) 1999-2002 werd geconstateerd dat het Budgetverdeelsysteem (BVS) voor de politie geen (financiële) relatie kende met prestaties en effecten. Daarom zou een nieuw bekostigingsstelsel moeten worden ontworpen, dat meer uitnodigt tot permanente aandacht voor een meer doelmatige, effectieve en kwalitatief hoogstaande bedrijfsvoering en een verbeterde dienstverlening. Daarbij werd aangetekend dat een ander bekostigingsstelsel en het realiseren van de veiligheidsdoelstellingen van het kabinet niet los konden worden gezien van een toereikend niveau van de normvergoeding voor politie. Extra budget zou worden uitgetrokken voor de financiële knelpunten van korpsen, waarbij niet alleen aandacht werd gevraagd voor de sterkte-uitbreiding maar ook voor de doelmatigheid en doeltreffendheid van de politieorganisatie. Er zou worden toegewerkt naar een (gedeeltelijke) prestatiebekostiging.

In 1999 is een Stuurgroep implementatie modernisering politiezorg (STIMP) ingesteld om ondermeer de evaluatie van het toenmalige BVS te begeleiden en om te adviseren over mogelijke aanpassingen van het bekostigingsstelsel vanaf het jaar 2001. De adviezen van de STIMP hebben geleid tot de volgende 'reparaties':

- binnen de basisbekostiging wordt voortaan gebruik gemaakt van de prognose van het aantal inwoners, in plaats van het huidige aantal inwoners (hierdoor worden politiekorpsen in sterk inwonertal groeiende regio's niet langer benadeeld door het laat beschikbaar komen van het getal voor de indicator 'inwoners');

- de variabele 'niet-Nederlanders' is vervangen door de indicator 'niet-westerse allochtonen' (hierdoor is er geen koppeling meer aan het begrip nationaliteit, dat sterk aan verandering onderhevig is);
- enkele bijzondere bijdragen zijn opgenomen in de basisbekostiging;
- er is onderscheid gemaakt in enerzijds regio-specifieke factoren en omstandigheden en anderzijds bovenregionale toedeling;
- er is een component voor prestatiefinanciering toegevoegd.

In het jaar 2002 zou voor de eerste maal de prestatiebekostiging voor de korpsen worden uitbetaald, in dit geval over de prestaties in 2001. Om dit mogelijk te maken is door de politiekorpsen een verdelings-systematiek ontwikkeld, die in grote lijnen door de minister van BZK is onderschreven. Er is in 2002 echter niet tot uitbetaling overgegaan, omdat het niet lukte de kwaliteit van de benodigde gegevens over 2001 en 2000 op een zodanig peil te krijgen dat een rechtmatige betaling mogelijk was. Het vrijgevallen prestatiebudget in 2002 (€ 10 miljoen) is opgenomen in het budget voor sterkte-uitbreiding in 2003. Ook in 2001 was budget beschikbaar voor prestatiebekostiging. Dat budget is voor een groot deel (ca. € 4,1 miljoen) besteed aan de verdere kwaliteitsverbetering van de informatievoorziening door het managementinformatiesysteem GIDS (Geïntegreerde interactieve databank voor strategische bedrijfsinformatie). Naar verwachting zal ten laste van het begrotingsjaar 2003 voor het eerst over het uitvoeringsjaar 2002 de prestatiebekostiging uitgevoerd kunnen worden.



*“Nederland moet in 2002 - aan het einde van deze kabinetsperiode - veiliger zijn. (...) Het Beleidsplan Nederlandse Politie is een richtinggevende stap om dit doel dichterbij te brengen. (...)”* aldus het voorwoord bij het Beleidsplan Nederlandse Politie (BNP) 1999-2002. De politie heeft een belangrijke rol in het veiligheidsbeleid en kreeg daarom de opdracht om door verbetering van het prestatievermogen een substantiële bijdrage te leveren aan het verhogen van de veiligheid in Nederland.



# Politieprestaties en veiligheid

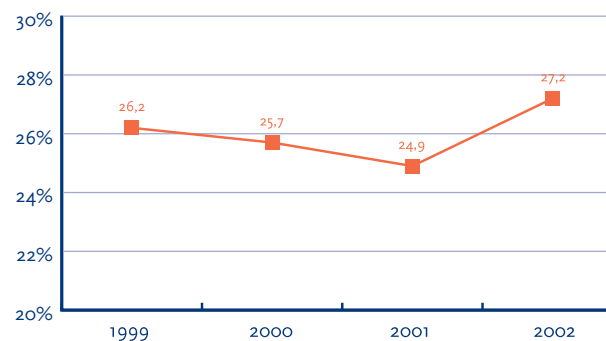
# 6

## 6.1 De veiligheidsontwikkeling in Nederland

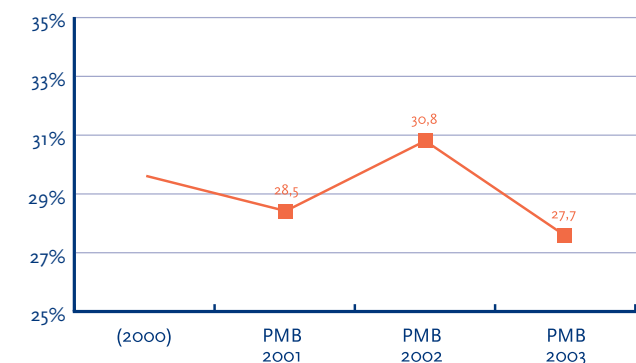
Het meten van de veiligheid en de invloed van de politie daarop is moeilijker dan bij het opstellen van het BNP werd gedacht. De veronderstelling dat de politie een overwegende invloed heeft op de veiligheid verdient nuancering. De veiligheidsontwikkeling in Nederland werd in voorgaande jaarverslagen uitgedrukt in de ontwikkeling van onveiligheidsgevoelens en de ontwikkeling van het slachtofferschap, hoewel deze indicatoren natuurlijk maar een beperkt beeld geven van 'de veiligheid in Nederland'. Bovendien liggen de uitkomsten van deze indicatoren niet altijd met elkaar in lijn.

Uit het Permanent onderzoek levenssituatie (POLs) blijkt bijvoorbeeld dat in 2002 meer mensen aangeven slachtoffer te zijn geweest van criminaliteit. Uit de

**Slachtofferhulp**  
bron: Permanent onderzoek levenssituatie (POLs), CBS



**Onveiligheidsgevoelens**  
perc. bev. dat zich wel eens onveilig voelt, bron: PMB

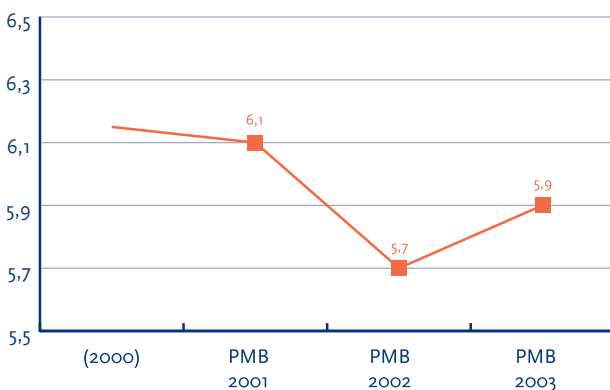


Politiemonitor bevolking (PMB) die begin 2003 is gehouden, blijkt echter dat steeds minder burgers zich onveilig voelen (zie ook de KNP, tabel 5.2).

Het is niet precies duidelijk welke invloed de activiteiten van de politie hebben op de waarde van de indicatoren. Niet alleen de politie-inspanningen, ook de resultaten van de activiteiten van andere partners in de veiligheidsketen en zelfs activiteiten van derden (bijvoorbeeld de media) kunnen de score op de indicatoren beïnvloeden. Daardoor is een indicator als ‘de tevredenheid van burgers over het functioneren van de politie’, die in het afgelopen jaar licht is gestegen, niet één op één te koppelen aan de ontwikkeling van de onveiligheidsgevoelens (zie ook de KNP, tabel 5.2).

De veiligheidsontwikkeling in Nederland is niet direct te herleiden tot de prestaties die de politie heeft geleverd en dat zorgt er voor dat de politie moeilijk direct kan sturen op de veiligheidsontwikkeling.

**Functioneren van de politie**  
oordeel bevolking; schaalscore 0-10, bron: PMB



## 6.2 Resultaatafspraken

In 2002 is een aantal belangrijke beleidsmatige veranderingen voor de Nederlandse Politie ingezet. Op de achterliggende redenen hiervoor is in hoofdstuk 1 al ingegaan. In het veiligheidsprogramma ‘Naar een veiliger samenleving’ van 16 oktober 2002 geeft het kabinet aan welke

concrete maatregelen zij wil nemen om in de komende jaren de criminaliteit en overlast in de publieke ruimte terug te dringen. Het programma gaat uit van een integrale ketenbenadering. Er wordt een verhoogde inspanning gevraagd van alle ketenpartners, waaronder politie, gemeenten, Openbaar Ministerie en Reclassering. De doelstellingen in het veiligheidsprogramma zijn voornamelijk output-gericht, in plaats van *outcome*-gericht. Dit maakt het sturen op en beoordelen van resultaten eenvoudiger. Voor de politie zijn de volgende operationele doelstellingen het belangrijkste:

- intensivering van de bestrijding van de criminaliteit (handhaving en opsporing);
- intensivering van het toezicht in de publieke ruimte;
- verbetering van de doelmatigheid.

Deze doelstellingen zijn verder uitgewerkt en vastgelegd in het Landelijk Kader Nederlandse Politie (LKNP) 2003-2006 (zie ook paragraaf 1.1). In het LKNP zijn de volgende concrete, kwantitatieve en kwalitatieve afspraken met de politie vastgelegd.<sup>40</sup>

- *Toename van het aantal aan het Openbaar Ministerie ter afdoening aangeboden zaken ‘met een bekende dader’*  
Een dadergerichte aanpak moet de omvang en de aard van de criminaliteit beter beheersbaar maken. Om dit te bereiken moet de politie alle aangiften van misdrijven in behandeling nemen en een adequate opsporingsinspanning leveren, die afhankelijk is van de zwaarte van het delict en de opsporingsindicatie (uitgewerkt in de aanwijzing voor de opsporing van het College van Procureurs Generaal).
- *Aanpak van (jeugdige) veelplegers en/of harde-kernjongeren*  
(Jeugdige) veelplegers en harde-kernjongeren zijn als groep verantwoordelijk voor een meer dan evenredig aandeel in de criminaliteit. De verwachting is dat prioriteit voor de aanpak van deze doelgroepen leidt tot een aanzienlijke daling van de totale criminaliteit.

- *Toename van het aantal uit staandehoudingen voortgekomen boetes en transacties*

De politie moet bestaande regels in de openbare ruimte consequenter gaan handhaven en burgers vaker aanspreken als deze regels worden overtreden. Deze intensivering van het toezicht en de daadwerkelijke handhaving in de publieke ruimte zullen naar verwachting leiden tot een hoger aantal boetes en transacties uit staandehoudingen.

- *Verbetering van de beschikbaarheid van de politie*  
Intensiever toezicht en handhaving zullen naar verwachting ook leiden tot een positiever oordeel van de bevolking over de beschikbaarheid van de politie. Dit oordeel wordt gemeten in de PMB.
- *Verhoging tevredenheid van de bevolking over het laatste politiecontact*

De tevredenheid van de bevolking over het laatste politiecontact wordt gemeten PMB.

- *Terugdringen van het ziekteverzuim bij de politie*  
Om de afspraken uit het LKNP te kunnen realiseren, moeten de behoefte aan politiecapaciteit en de beschikbaarheid hiervan goed op elkaar aansluiten. Om de beschikbaarheid van personeel te verhogen, is daarom afgesproken het ziekteverzuim bij de politie verder terug te dringen.
- *Verhoging van de doelmatigheid*  
Ook een efficiëntere manier van werken kan ervoor zorgen dat er meer activiteiten kunnen worden opgepakt. Daarom is in het LKNP afgesproken dat de politie 5% doelmatiger moet werken. De capaciteit die hierdoor vrijkomt moet ten goede komen aan de primaire werkprocessen binnen de politiekorpsen. In het LKNP zijn verder enkele afspraken opgenomen die nog moeten worden uitgewerkt. Bijvoorbeeld de

<sup>40</sup> Zie Kamerstukken Tweede Kamer 2002–2003, 28 824, nr. 1.

manier waarop het bereiken van de afgesproken resultaten gemeten en beoordeeld kan worden. Doel van deze afspraken is om het aantal rechtshulpverzoeken dat tijdig is afgehandeld te verhogen, het toezicht op vreemdelingen te vergroten en de telefonische bereikbaarheid van de politie te verbeteren. Deze prestatieafspraken zullen uiterlijk eind 2003 verder zijn uitgewerkt.

### 6.3 Resultaten van de politie-activiteiten in 2002

In de periode 1999-2002 hebben de politiekorpsen veel aandacht besteed aan de landelijke beleidsthema's en beheersmatige randvoorwaarden. De daarmee samenhangende activiteiten en bereikte resultaten zijn in voorgaande hoofdstukken van dit jaarverslag beschreven. Wat opvalt, is dat er in 2002 sprake is van een steeds grotere inzet op repressie en productie. Politiekorpsen hebben in 2002 al geanticipeerd op de doelstellingen van het veiligheidsprogramma en de resultaatsafspraken die daaruit voortvloeien. Op een aantal onderwerpen uit het LKNP is een duidelijke stijging ten opzichte van 2001 te zien.

#### 6.3.1 Toename van het aantal zaken 'met een bekende dader'

Landelijk is afgesproken dat de politie in 2006 minimaal 40.000 extra verdachten aan het Openbaar Ministerie aanlevert in vergelijking met het jaar 2002. Een stijging van 18,3% over 4 jaar.

De afgelopen jaren lag het aantal verdachten waarvan een proces-verbaal naar het OM werd verzonden in de regionale politiekorpsen steeds rond de 200.000. Dat aantal is in 2002 substantieel gestegen tot 214.000 verdachten. Wanneer naast de regionale politiekorpsen ook het KLPD wordt meegerekend, zijn er in 2002 ruim 12.000 meer verdachten aan het Openbaar Ministerie aangeleverd dan in 2001: 218.250 ten opzichte van 206.000. Een toename van 5,9% (zie verder de KNP, tabel 4.11).

#### 6.3.2 Toename van uit staandehoudingen voortgekomen boetes en transacties

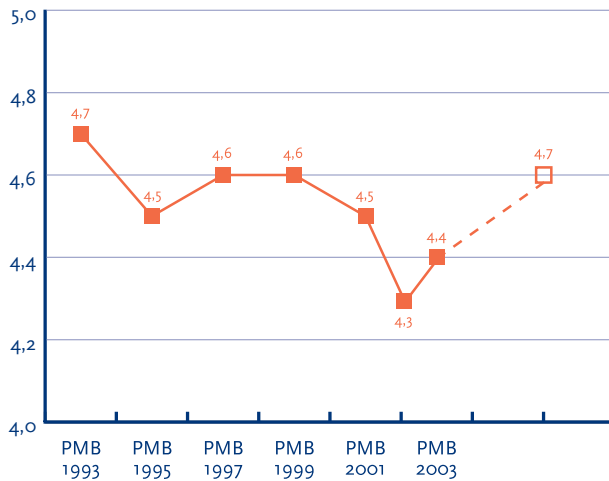
Ook het aantal uit staandehoudingen voortgekomen boetes en transacties is in 2002 flink gestegen ten opzichte van 2001. Was het aantal boetes en transacties in 2001 nog 1.197.600, in 2002 waren het er al 1.425.100. In het LKNP is overeengekomen dat het aantal uit staandehouding voortgekomen boetes en transacties voor de regionale politiekorpsen plus het KLPD in 2006 minimaal 180.000 hoger moet liggen dan in 2002. Het aantal boetes en transacties is in 2002 vooral sterk gestegen door in te zetten op verkeersovertredingen. Het aantal boetes en transacties voor overtredingen in de sfeer van de openbare orde en overlast is veel minder sterk gestegen. Met de intensivering van de handhaving doelt het veiligheidsprogramma echter vooral op deze laatstgenoemde categorie (zie verder de KNP, tabel 4.10).

Aantal verdachten met een proces-verbaal naar het OM bron: Compas, Parket-Generaal	Absoluut aantal	t.o.v. vorig jaar
2001	206.000	.
2002	218.250	+ 5,9%
<i>streefwaarde voor 2006</i>	<i>258.250</i>	-

Aantal uit staandehoudingen voortgekomen boetes en transacties bron: CJIB	Absoluut aantal	t.o.v. vorig jaar
2001	1.197.600	.
2002	1.425.100	+ 19,0%
<i>streefwaarde voor 2006</i>	<i>1.605.100</i>	-

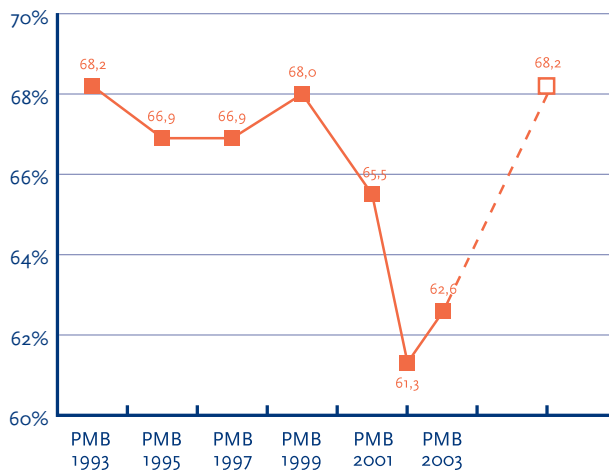
### Beschikbaarheid politie

oordeel bevolking; schaalscore 0-10, bron: PMB



### Tevredenheid politie

perc. bev. tevreden bij laatste politiecontact, bron: PMB



### 6.3.3 Verbetering van de beschikbaarheid

In het LKNP is de afspraak gemaakt dat de regionale politiekorpsen in 2006 gezamenlijk zullen zorgen voor een positiever oordeel van de bevolking over de beschikbaarheid van de politie. Er moet een schaalscore worden bereikt van minimaal 4,7: gelijk aan de hoogste score die in de periode 1993 tot en met 2002 werd gemeten.<sup>41</sup> Dit betekent een substantiële verbetering ten opzichte van de score van 4,3 over 2001, die in de PMB 2002 werd gemeten.

In het voorjaar van 2003 is er weer een meting gehouden voor de PMB 2003. De voor de PMB 2003 door de respondenten weergegeven meningen zijn voor het overgrote deel gebaseerd op ervaringen uit 2002. Uit de metingen blijkt dat het oordeel over de beschikbaarheid, na een dalende lijn vanaf 1999, in 2002 positiever is geworden (zie verder de KNP, tabel 5.6).

### 6.3.4 Verbetering van de tevredenheid over het contact met de politie

In het LKNP is afgesproken dat de politiekorpsen ervoor zorgen dat ruim 68% van de bevolking die daadwerkelijk contacten heeft met de politie tevreden of zeer tevreden is over het optreden van de politie bij deze contacten. Deze waarde komt overeen met de hoogste score die in de periode 1993 tot en met 2002 werd gemeten.

In 2001 (gemeten in de PMB 2002) was de tevredenheid over de politie gedaald tot 61,3%. Deze waarde vormt het uitgangspunt voor de afspraak in het LKNP. In de PMB 2003 werd duidelijk dat de tevredenheid

over 2002 voor het eerst in jaren licht was gestegen, naar 62,6% (zie verder de KNP, tabel 5.6).

De bevolking is het minst tevreden over het contact met de politie in verband met aangifte (PMB 2002: 56% tevreden, PMB 2003: 58% tevreden). Meer tevreden is men over het contact in verband met handhaving, bijvoorbeeld bij een bekeuring, waarschuwing of een controle (PMB 2002: 63% tevreden, PMB 2003: 65% tevreden). Het meest tevreden is men over het contact met de politie vanwege 'overige' redenen, zoals 'het maken van een praatje' en het doen van een melding (PMB 2002 en 2003: 71% tevreden).

### 6.3.5 Terugdringing van het ziekteverzuim

Volgens de afspraak in het LKNP moet over het jaar 2006 het ziekteverzuim landelijk zijn teruggebracht tot maximaal 8%. Ten opzichte van de afspraken die eerder zijn vastgelegd in het ARBO-convenant (maximaal 8,5% over het jaar 2004) betekent dit een verdere daling van het ziekteverzuim met een half procentpunt in 2006 ten opzichte van 2004.

In 2000 en 2001 werd bij de Nederlandse Politie een ziekteverzuim gemeten van respectievelijk 9,44% en 9,53%. In 2002 is het ziekteverzuim afgenomen tot 8,20%.

Er is sprake van een toegenomen aandacht voor ziekteverzuim, mede door het ARBO-convenant dat op aandringen van de sociale partners is afgesloten. De toegenomen aandacht is één van de mogelijke verklaringen voor de daling van het ziekteverzuim. Maar ook ontwik-

<sup>41</sup> De schaalscore voor beschikbaarheid kan theoretisch een waarde aan nemen van 0 tot en met 10, waarbij een hogere score een positiever oordeel over de beschikbaarheid van de politie betekent. Deze schaalscore mag echter niet worden beschouwd als een 'rapport-cijfer', waarbij vanaf een score van 6 sprake is van een 'voldoende'.

kelingen in de wijze van registratie spelen een rol. Vooruitlopend op de ministeriële regeling Verzuimregistratie<sup>42</sup> die per 1 januari 2003 van kracht wordt, hebben sommige politiekorpsen de berekeningswijze van het ziekteverzuim al aangepast. Een belangrijke aanpassing die uit de ministeriële regeling volgt, is dat er pas ziekteverzuim wordt geregistreerd als een politieambtenaar als gevolg van arbeidsongeschiktheid in het geheel geen arbeid meer verricht. Voorheen werd ziekteverzuim geregistreerd op basis van arbeidsongeschiktheid voor – uitsluitend – de eigen functie. Hoewel deze aanpassing, evenals een steeds betere registratie van ziekteverzuim, tot een schijnbare daling van het ziekteverzuim leidt, blijkt uit de eerste vervolgmetingen dat zeker ook sprake is van een daadwerkelijke daling van het ziekteverzuim. Een onderscheid naar de mate van invloed van deze oorzaken op de daling van het ziekteverzuim is echter niet te maken.

In dit hoofdstuk zijn voor vijf doelstellingen uit het LKNP de landelijke ontwikkelingen geschetst. De andere doelstellingen uit het LKNP zijn niet behandeld, omdat hiervoor nog geen indicatoren zijn ontwikkeld of omdat de ‘nulsituatie’ nog in beeld moet worden gebracht. Uiterlijk 1 januari 2004 zullen deze wèl beschikbaar zijn. De ontwikkelingen per regionaal politiekorps worden weergegeven in de Kerngegevens Nederlandse Politie (KNP) 2002 (zie de KNP, tabellen 2.7.1 en 2.7.2). De resultaten in 2002 vormen de uitgangssituatie voor de prestaties die in de periode 2003-2006 moeten worden behaald.

<sup>42</sup> Staatscourant 23 december 2002, nr.247, pag. 10





# Gebruikte afkortingen

ABRIO	(het project) Aanpak bedrijfsvoering recherche-informatiehuishouding en -opleidingen
AID	Algemene inspectiedienst ( <i>van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij</i> )
AMA	alleenstaande minderjarige asielzoeker
APV	Algemene plaatselijke verordening
AVV	Adviesdienst verkeer en vervoer
BNP	Beleidsplan Nederlandse Politie (1999-2002)
BRT	Bovenregionaal researchteam
<i>bve</i>	budgetverdeelenheid (de eenheden aan de hand waarvan het landelijke politiebudget wordt verdeeld over de politie korpsen)
BVS	Budgetverdeelsysteem politie
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ( <i>minister(ie) van ~</i> )
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBA	criminaliteitsbeeldanalyse
CBO	Commissie bovenregionale opsporing
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek ( <i>van het ministerie van Economische Zaken</i> )
CIE	Criminele inlichtingeneenheid
CIO	<i>chief information officer</i>

CIP	Coöperatie informatiemanagement politie
CMS	capaciteitsmanagementsysteem
CSV	criminele samenwerkingsverbanden
CVS-jc	Cliëntvolgsysteem jeugdcriminaliteit
EU	Europese Unie
FIOD-ECD	Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst – Economische controledienst ( <i>van het ministerie van Financiën</i> )
<i>fte</i>	<i>full time equivalent</i> ('voltijds dienstverband')
GIDS	Geïntegreerde interactieve databank voor strategische bedrijfsinformatie
GIDS-00g	GIDS ontwikkel- en onderhoudsgroep
GMS	Gemeenschappelijk meldkamersysteem
GVAK	Gemeenschappelijke voorziening aanpak kinderporno
HALT	'Het ALTERNatief' (een – inmiddels wettelijk geregeld – initiatief van het ministerie van Justitie, alle gemeenten en de politie om een bijdrage te leveren aan de preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit)
HAP	Harmonisatie afschrijvingssystematiek politie
HARM	<i>hit and run money laundering</i> (het 'witwassen' van crimineel en/of niet-gefiscaliseerd geld)
HOB	Hoofdofficierenberaad
ICC	Internationaal coördinatiecentrum ( <i>t.b.v. internationale rechtshulpverzoeken - het 'vroegere IRC'</i> )
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IFT	Interregionaal fraudeteam
IGO	Informatiegestuurde opsporing
IKP	Informatieknoppunt politie
IMEI	<i>international mobile equipment identification</i> (het 'serienummer' van een mobiele telefoon, dat los staat van de SIM-kaart – zie ook SIM en YUNU)
IND	Immigratie- en naturalisatiedienst
INP	Informatiemodel Nederlandse Politie
IOOV	Inspectie voor openbare orde en veiligheid ( <i>de 'vroegere Inspectie voor de politie'</i> )
IRC	Internationaal rechtshulpcentrum ( <i>t.b.v. internationale rechtshulpverzoeken - het 'huidige ICC'</i> )
ISC	ICT-Servicecoöperatie politie, justitie en veiligheid
JNP	Jaarverslag Nederlandse Politie
KBB	Korpsbeheerdersberaad
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
KNP	Kerngegevens Nederlandse Politie
KOV	Kwaliteitsinstrument opsporing en vervolging
KPA	Korps politie Aruba
KPNA	Korps politie Nederlandse Antillen
LDB	Landelijke database
LECD	Landelijk expertisecentrum diversiteit

LKNP	Landelijk Kader Nederlandse Politie (2003-2006)
LPB	Landelijke Politiebrief
LRT	Landelijk rekercheteam
LSOP	Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie, Politie onderwijs- en kenniscentrum
LURIS	Landelijk uniform registratiesysteem internationale rechtshulp
MRO	Melding recherche-onderzoek
NCIPS	Nederlands centrum voor internationale politiesamenwerking
NIK	Nationaal informatieknooppunt
NPOL	(de informatievoorziening van) de Nederlandse politie
NRI	(de dienst) Nationale recherche-informatie ( <i>van het KLPD</i> )
OMP	Orderingsmethodiek Politie
OVSE	Organisatie voor veiligheid en samenwerking in Europa
PIOG	Politie-instituut voor openbare orde en gevaarsbeheersing
PMB	Politiemonitor bevolking
POLS	Permanent onderzoek leefsituatie ( <i>door het CBS</i> )
PPP	Project personeelsvoorziening politie
RABS	Radio- en alarmeringsbediensysteem
RBP	Referentiemodel bedrijfsprocessen politie
RHC	Raad van hoofdcommissarissen
RIK	Regionaal informatieknooppunt
RST	Recherche-samenwerkingsteam
RWOV	Referentiekader werkprocessen opsporing en vervolging
SFO	Strafrechtelijk-financieel onderzoek
SIM	<i>subscriber identity module</i> (de kaart in een mobiele telefoon die de identiteit van de telefoon op het mobiele netwerk bepaalt – zie ook <i>IMEI</i> en <i>YUNU</i> )
SIOD	Sociale inlichtingen- en opsporingsdienst ( <i>van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid</i> )
SPL	School voor politieleiderschap
STIMP	Stuurgroep implementatie modernisering politiezorg
STIPS	Stuurgroep internationale politiesamenwerking
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid ( <i>minister(ie) van ~</i> )
UMS	Unit mensensmokkel
USD	Unit synthetische drugs
V & W	Verkeer en Waterstaat ( <i>minister(ie) van ~</i> )
ViCLAS	<i>Violent Crime Linkage System</i> (een landelijke databank voor met name ernstige (zeden-)delicten en andere ernstige delicten met een seksueel en/of psychotisch motief)
VN	Verenigde Naties

- VRIS** Vreemdeling in de strafrechtketen (de werkwijze om de communicatie en de samenwerking tussen de Vreemdelingendiensten, de IND, de Dienst Justitiële Inrichtingen en het Openbaar Ministerie te verbeteren)
- VROM** Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieu (*minister(ie) van ~*)
- VROS** Verwijsindex recherche-onderzoeken en -subjecten
- wet BOB** Wet bijzondere opsporingsmethoden
- WODC** Wetenschappelijk onderzoeks- en documentatiecentrum (*van het ministerie van Justitie*)
- YUNU** *your unique number* (de beveiligingscode van een mobiele telefoon, door deze te activeren werkt de mobiele telefoon uitsluitend met de 'eigen' SIM-kaart – zie ook SIM en IMEI)